

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1903.

Andra Kammaren.

N:o 59.

Måndagen den 11 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna läkareintyg:

Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, borgmästaren B. Lindgren är af sjukdom förhindrad att tills vidare deltaga i riksdagsarbetet, intygar

Stockholm den 10 maj 1903

Israel Hedenius

Med. Dr. Leg. läkare.

§ 2.

Sedan Riksdagens båda kamrar förehaft och godkänt de i stats-*Gemensamma* utskottets memorial n:o 84 och bevillningsutskottets memorial n:o *omröstningar.* 53 punkten 1 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, däri kamrarna fattat stridiga beslut, samt bestämdt blifvit, att omröstningar öfver de olika besluten denna dag skulle äga rum, så anställdes nu berörda omröstningar enligt nedan intagna voteringspropositioner i följande ordning:

Första omröstningen

(enligt statsutskottets mom. n:o 84).

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill,

1) att Riksdagen, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag till dyrtidstillägg, för beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och

Gemensamma stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1904
omröstningar. anvisar särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

(Forts.)

under andra hufvudtiteln.....	kronor	63,000: —
» tredje »	»	4,200: —
» fjärde »	»	15,000: —
» femte »	»	120,000: —
» sjette »	»	900,000: —
» sjunde »	»	200,000: —
» åttonde »	»	450,000: —
» nionde »	»	85,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af dyrtidstillägg skola gälla följande grunder:

1:o Dyrtidstillägg utgår med tio procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor.

2:o Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas:

a) de tjänstemän och betjante, i hvilkas aflöning ingår bostads- eller boställsförmån in natura;

b) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,000 kronor;

c) de tjänstemän och betjante, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete, dyrtidstillägget oberäknadt, år 1902 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor;

d) de tjänstemän och betjante, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901 eller 1902 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

3:o Dyrtidstillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

4:o Dyrtidstillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten och lärare vid allmänna läroverken, i hvilkas aflöning ingå jämväl andra medel än statsmedel, dyrtidstillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i näst föregående moment sägs, bestämd att minst uppgå.

5:o Dyrtidstillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner: lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

beklädnadsersättning vid flottan;

med lön likställt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

6:o Dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af

dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

7:o) Dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.

II) att dyrtidstillägg i enlighet med de af utskottet föreslagna grunder jämväl skall för innevarande år utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa;

III) att, i anledning af hvad justitieombudsmannen föreslagit, Riksdagen, för beredande af dyrtidstillägg enligt ofvanstående grunder åt tjänstemännen vid justiteombudsmansexpeditionen, för år 1903 anvisar ett belopp af 850 kronor, att utbetalas af riksgäldskontoret, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat:

I) att, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarna föreslagit i fråga om beviljande af anslag till dyrtidstillägg, för beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1904 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	12,500: —
» tredje »	»	2,400: —
» fjärde »	»	9,500: —
» femte »	»	112,000: —
» sjette »	»	818,700: —
» sjunde »	»	162,000: —
» åttonde »	»	321,500: —
» nionde »	»	61,900: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af dyrtidstillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Dyrtidstillägg utgår med tio procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 300 kronor.

2:o) Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas:

a) de tjänstemän och betjante, i hvilkas aflöning ingår bostads- eller boställsförmån in natura;

b) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 5,000 kronor;

c) de tjänstemän och betjante, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete, dyrtidstillägget oberäknadt, år 1902 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 5,000 kronor;

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

d) de tjänstemän och betjänte, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901 eller 1902 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

3:o) Dyrtidstillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjänte, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

4:o) Dyrtidstillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten och lärare vid allmänna läroverken, i hvilkas aflöning ingår jämväl andra medel än statsmedel, dyrtidstillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå.

5:o) Dyrtidstillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

beklädnadsersättning vid flottan;

med lön likställt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

6:o) Dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

7:o) Dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.

II) att dyrtidstillägg i enlighet med de af utskottet föreslagna grunder jämväl skall för innevarande år utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa;

III) att, i anledning af hvad justitieombudsmannen föreslagit, för beredande af dyrtidstillägg enligt ofvanstående grunder åt tjänstemännen vid justitieombudsmansexpeditionen, för år 1903 anvisa ett belopp af 600 kronor, att utbetalas af riksgäldskontoret.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflämnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvansom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning och utföll omröstningen med 70 Ja och 150 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kam-

maren samtidigt anställd, hade utfallit med ...	124 Ja och	17 Nej,	<i>Gemensamma omröstningar.</i>
hvidan, då därtill lades Andra Kammarens röster eller	70 Ja och	150 Nej,	(Forts.)
sammanräkningen visade	194 Ja och	167 Nej;	

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverenstämmelse med ja-propositionens innehåll.

Andra omröstningen.

(enligt bevillningsutskottets memorial n:o 53, punkt 1 a).

Den, som, i likhet med Andra Kammaren, vill, att 10 § i den för år 1904 afsedda förordning om inkomstskatt skall erhålla samma lydelse som 10 § i den för innevarande år gällande förordning i ämnet, röstar

Ja;

Den, som ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Första Kammaren, beslutat, att 10 § i den för år 1904 afsedda förordning om inkomstskatt skall hafva följande, af Kungl. Maj:t i propositionen n:o 42 föreslagna lydelse:

Skyldighet att erlägga inkomstskatt äger icke rum, när den skattskyldiges sammanräknade inkomst, däri inbegripen äfven hustruns, understiger 1,000 kronor.

Uppgår denna inkomst till 1,000 kronor, men icke till 2,000 kronor, äro 800 kronor, uppgår den till 2,000 kronor, men icke till 3,000 kronor, äro 600 kronor, och uppgår den till 3,000 kronor, men icke till 4,000 kronor, äro 400 kronor fria från skatt.

Har i fall, hvarom nu är sagdt, skattskyldig inkomst af fast egendom, uppgående enligt de i 2 § stadgade beräkningsgrunder till 300 kronor eller därutöfver, och utgör den skattskyldiges sammanräknade inkomst minst nämnda belopp, skall skatt likväl erläggas för hela den beräknade inkomsten af fast egendom, dock icke för mera än beloppet af den skattskyldiges sammanräknade inkomst.

Uppgår inkomsten till 4,000 kronor, men öfverstiger den icke 6,000 kronor, erlägges skatt efter inkomstens hela belopp.

Öfverstiger inkomsten 6,000 kronor, skola för bestämmande af det belopp, efter hvilket skatt beräknas, 6,000 kronor af inkomsten upptagas till oförändradt belopp, hvaremot

<i>Gemensamma</i>	den del af inkomsten, som öfverstiger 6,000 kr. men icke 10,000 kr. ökas med	50 %,
<i>omröstningar.</i>	» » » » » » 10,000 » » » 15,000 » » » 100 %,	
	» » » » » » 15,000 » » » 20,000 » » » 150 %,	
	» » » » » » 20,000 » » » 30,000 » » » 200 %,	
	» » » » » » 30,000 » » » 50,000 » » » 250 %,	
	» » » » » » 50,000 » » » 80,000 » » » 300 %,	
	» » » » » » 80,000 » ökas med	400 %

dock att det belopp, hvarefter skatten skall utgå, icke må i något fall beräknas högre än fyra gånger hela det uppskattade inkomstbeloppet, allt på sätt den vid denna förordning fogade tabell närmare utvisar.

Hvad i denna § är stadgadt om frihet från skatt gäller allenast svensk medborgare, som är i riket mantalsskrifven, och oskiftadt sterbhus efter sådan svensk medborgare.

Vid bestämmande enligt denna § af det belopp, efter hvilket skatt beräknas, iakttages, att detsamma utföres i fulla hundratal kronor, så att öfverskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal, bortfaller.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflämnade samt en sedel afagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jämväl därstädes afgifvits, företogs nu seklarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 172 Ja och 49 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt ankomsten och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med... 23 Ja och 117 Nej, hvadan, då dertill lades Andra Kammarens

röster eller	172 Ja och 49 Nej,
sammanräkningen visade	195 Ja och 166 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 3.

Föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtande n:o 11 samt bevillningsutskottets betänkanden n:is 54 och 55.

§ 4.

Efter föredragning häruppå af bevillningsutskottets memorial n:o 56, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande, n:o 29, i anledning af väckt motion rörande ifrågasatt tullfrihet för majs och högre skatt för brännvin, tillverkad af vissa utländska råämnena, lades memorialet till handlingarna.

§ 5.

Vidare föredrogs och godkändes bevillningsutskottets memorial n:o 57, i anledning af kamrarnas beslut rörande viss ändring i §§ 1 och 17 i förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 24 maj 1895.

§ 6.

Bevillningsutskottets memorial n:o 58, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 51 i anledning af väckta motioner rörande tullen å sirup och melass m. m., hvilket memorial härefter föredrogs, lades till handlingarne.

§ 7.

Föredrogs, men bordlades åter sammansatta bevillnings- och lagutskottets memorial n:o 3, lagutskottets utlåtanden n:is 54 och 55 samt Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden n:is 40 och 41.

§ 8.

Till afgörande förelåg särskilda utskottets n:o 2 utlåtande, n:o 5, angående skogslagsstiftning och därmed i samband stående ämnen. *Angående skogslagsstiftning m. m.*
Till utskottet hade öfverlämnats följande kungl. propositioner och motioner, nämligen

A. Propositioner:

- 1:o) Kungl. Maj:ts proposition n:o 46 med förslag till
 - a) lag angående vård af enskildes skogar;
 - b) lag angående skyddsskogar;
- 2:o) Kungl. Maj:ts proposition n:o 47 med förslag till
 - a) ändring af vissa i kap. II och kap. V i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894 meddelade bestämmelser;
 - b) förordning angående förvaltningen af städernas skogar;
 - c) förordning angående förvaltningen af sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs, Gäfleborgs, Västerbottens och Norrbottens län;
 - d) förordning angående skogsvårdsstyrelser;
 - e) förordning angående skogsvårdsafgifter;
- 3:o) Kungl. Maj:ts proposition n:o 48 med förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län; samt

Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.)

- 4:o) Kungl. Maj:ts proposition n:o 49 med förslag till
- a) lag, innefattande tillägg till § 5 i förordningen den 21 december 1857 om ägors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet;
 - b) lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 25 april 1889 angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd.

B. Motioner inom Första Kammaren:

1:o) af herr *C. P. af Burén*, motion n:o 46, om användande af skogsvårdsafgifter till inköp af allmänningsskogar m. m.;

2:o) af *densamme*, motion n:o 47, om vissa enskilda skogars ställande under skogsstatens vård och förvaltning;

3:o) af herr *F. O. Bremberg*, motion n:o 49, om skogsvårdsafgifter;

4:o) af *densamme*, motion n:o 50, om särskild skogslagstiftning för Västernorrlands och Jämtlands län;

5:o) af herr *C. E. Ljungberg*, motion n:o 51, om vissa ändringar i skogslagsförslagen;

6:o) af *densamme*, motion n:o 53, om vissa ändringar i den af Kungl. Maj:t föreslagna förordning angående skogsvårdsafgifter;

7:o) af herrar *J. P. Dahlberg* och *E. Hägglund*, motion n:o 54, om ändrad lydelse af förslaget till lag angående vård af enskildes skogar; samt

8:o) af herr *C. Lybeck*, motion n:o 59, om vissa ändringar i författningsförslagen om vård af enskildes skogar och om skogsvårdsstyrelser.

C. Motioner inom Andra Kammaren:

1:o) af herrar *J. Bromée* i Billsta, *S. J. Enander*, *K. Karlsson* i Mo, *K. Starbäck*, *J. Olofsson* och *H. Öhngren*, motion n:o 144, om särskild skogslagstiftning för Västernorrlands och Jämtlands län;

2:o) af herr *A. T. Carlheim-Gyllensköld*, motion n:o 147, om vissa ändringar i skogslagsförslagen;

3:o) af herr *K. Starbäck*, motion n:o 148, i hvars syfte herrar *M. Sundström*, *O. Olsson* i See och *H. Eriksson* i Elgered instämt, om särskild skogslagstiftning för Gäfleborgs län;

4:o) af herr *C. A. Lindhagen*, motion n:o 150, dels om åtgärder i syfte, att kronan måtte blifva i tillfälle att begagna sig af gynn-samma tillfällen till förvärfvande af skogsmark; och dels om åläg-gande för bolag och enskilda personer, som äga skogar af mera betydande omfattning, att bruka dessa enligt vederbörligen fastställda hushållningsplaner;

5:o) af *densamme*, motion n:o 151, om inskränkning i tiden för afverkningsrättsupplåtelses giltighet;

6:o) af herr *G. A. E. Kronlund*, motion n:o 154, om afgift för inkomst af skogsafverkning och om användning af därvid influtna medel till inköp af allmännings-skogar;

7:o) af herrar *J. Ström* i Transtrand och *S. L. Olsson* i Älfaldsåsen, motion n:o 162, i hvars syfte herrar *O. A. Eriksson* i Ofvanmyra, *S. Söderberg*, *B. P. Ersson*, *A. Hansson* och *D. Persson* i Tällberg instämt, om afslag å lagförslaget om visst tillägg till gällande stängselförordning;

8:o) af *desamme*, motion n:o 163, om afslag å förslaget till förordning angående förvaltningen af sockenallmänningar och besparings-skogar i Kopparbergs, Gäfleborgs, Västerbottens och Norrbottens län;

9:o) af herr *J. A. Jonsson* i Hökhult, motion n:o 165, om afslag å förslaget om ändring af kap. II § 7 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket;

10:o) af herr *J. Bengtsson* i Bjärnalt, motion n:o 169, om vissa ändringar i skogslagförslagen;

11:o) af herrar *O. Emthén*, *E. G. Åkerlind*, *P. Hörnstén*, *W. Styrländer* och *J. E. Nordin*, motion n:o 171, om förändrad lydelse af förslaget till lag angående vård af enskildes skogar;

12:o) af herr *C. F. Vahlquist*, motion n:o 175, om afslag å förelagen ändring af kap. II § 7 i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket och om ny lagstiftning i ämnet i visst af motionären angifvet syfte;

13:o) af herrar *A. Wiklund*, *N. Boström*, *P. Zimdahl*, *J. Andersson* i Baggböle och *A. F. Burman*, motion n:o 185, om viss ändring i Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län;

14:o) af herr *D. Persson* i Tällberg, motion n:o 186, om ändrad lydelse af § 1 i lagförslaget angående vård af enskildes skogar; samt

15:o) af herr *P. O. Lundell*, motion n:o 198, om vissa ändringar i författningsförslagen om vård af enskildes skogar och om skogsvårdsstyrelser.

Utskottet hemställde:

under *afdelning II F*, angående vård af enskildes skogar, skogsvårdsstyrelser och skogsvårdsafgifter:

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till lag angående vård af enskildes skogar icke kunnat i oförändradt skick af Riksdagen antagas, måtte i anledning af berörda förslag äfvensom herr *Bengtssons* i Bjärnalt motion n:o 169, herr *Carlheim-Gyllenskölds* motion n:o 147, bägge dessa motioner i hvad de åsyftade ändringar i nyssnämnda författningsförslag, herrar *Dahlbergs* och *Hägglunds* motion n:o 54, herr *Emthéns* m. fl:s motion n:o 171, herr *Perssons* i Tällberg motion n:o 186, herr *Lybecks* motion n:o

Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.)

59 och herr Lundells motion n:o 198 samt med afslag å herr Ljungbergs motion n:o 51, till den del den afsåge nämnda författningsförslag, och utan afseende å herr Brembergs motion n:o 50, herr Bromées i Billsta m. fl:s motion n:o 144 och herr Starbäcks motion n:o 148, sistberörda tre motioner i hvad de afsåge afslag å Kungl. Maj:ts förevarande författningsförslag beträffande vissa delar af landet, för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till lag angående vård af enskildes skogar;

2:o) att Riksdagen med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser icke kunnat i oförändradt skick af Riksdagen antagas, måtte i anledning af berörda förslag äfvensom herr Carlheim-Gyllenskölds motion n:o 147, herr Bengtssons i Bjärnalt motion n:o 169, båda motionerna i hvad de afsåge nu ifrågavarande författningsförslag, herr Lybecks motion n:o 59 och herr Lundells motion n:o 198 samt utan afseende å herr Bromées i Billsta m. fl:s motion n:o 144 och herr Starbäcks motion n:o 148, sistberörda två motioner i hvad de afsåge afslag å författningsförslaget beträffande vissa delar af landet, för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till förordning angående skogsvårdsstyrelser;

3:o) att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående skogsvårdsafgifter icke kunnat i oförändradt skick af Riksdagen antagas, måtte i anledning af berörda förslag och med afslag å herr Brembergs motion n:o 49, herr Ljungbergs motion n:o 53, herr Kronlunds motion n:o 154 och herr Bengtssons i Bjärnalt motion n:o 169, sistnämnda båda motioner i hvad de afsåge förevarande författningsförslag, samt utan afseende å herr Bromées i Billsta m. fl:s motion n:o 144 och herr Starbäcks motion n:o 148, i hvad de afsåge afslag å författningsförslaget beträffande vissa delar af landet, för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till förordning angående skogsvårdsafgifter;

under *afdelning III*, angående skyddsskogar,

att Riksdagen, med förklarande, att det i Kungl. Maj:ts proposition n:o 46 innefattade förslaget till lag angående skyddsskogar icke kunnat i oförändradt skick af Riksdagen godkännas och utan afseende å herr Brembergs motion n:o 50 samt herr Bromées i Billsta m. fl:s motion n:o 144, i hvad de afsåge afslag å lagförslaget såvidt Västernorrlands och Jämtlands län anginge, måtte för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till lag angående skyddsskogar;

under *afdelning IV A*, angående häradsallmänningar,

1:o) att Riksdagen måtte, med bifall till herr Jonssons i Hökhult motion n:o 165 och herr Vahlquists i motion n:o 175 därom framställda yrkande, afslå Kungl. Maj:ts förslag till ändring af vissa

i kap. II i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894 meddelade bestämmelser;

2:o) att herr Vahlquists i nyssberörda motion i öfrigt gjorda framställning ej måtte vinna Riksdagens bifall;

*Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.)*

under *afdelning IV B*, angående allmänna inrättningsars skogar,

att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts i propositionen n:o 47 innefattade förslag till ändring af vissa i kap. V i förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 26 januari 1894 meddelade bestämmelser icke kunnat i oförändradt skick godkännas, måtte för sin del besluta, att berörda kapitel skulle erhålla af utskottet föreslagen lydelse;

under *afdelning IV C*, angående städernas skogar,

att Riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående förvaltningen af städernas skogar icke kunnat i oförändradt skick godkännas, måtte för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till förordning angående förvaltningen af städernas skogar;

under *afdelning IV D*, angående sockenallmänningar och besparingsskogar,

1:o) att Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående förvaltningen af sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs, Gäfleborgs, Västerbottens och Norrbottens län icke måtte af Riksdagen bifallas;

2:o) att Riksdagen, i anledning af herrar J. Ströms och S. L. Olssons motion n:o 163, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till författning, hvarigenom stadgande meddelades om upprättande af hushållningsplaner för sockenallmänningarna och besparingsskogarna i Kopparbergs och Gäfleborgs län, med befogenhet för domänstyrelsen att granska och fastställa dessa planer äfvensom att öfvervaka tillämpningen af desamma;

under *afdelningen V*, angående stängselskyldighet,

att Riksdagen måtte, med bifall till herrar J. Ströms och S. L. Olssons motion n:o 162, afslå Kungl. Maj:ts förslag till lag, innefattande tillägg till § 5 i förordningen den 21 december 1857 om ägors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet;

under *afdelning VI*, angående afverkningsrättsaftal:

1:o) att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 25 april 1889 angående

Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.)

tiden för nyttjanderättsaftals bestånd samt herr Lindhagens motion n:o 151 och herr Ljungbergs motion n:o 51, i hvad den afsåge ändring i nyssnämnda lag, måtte för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till lag om ändrad lydelse af berörda lagrum;

2:o) att herr Ljungbergs i motion n:o 51 framställda yrkande, att såsom villkor för upplåtelse af rätt till afverkning af skog annorledes än till husbehof måtte föreskrivas, att en tiondedel af köpe-skillingen skulle nedsättas såsom säkerhet för de utgifter, som tillskyndades länets skogsväsende, icke måtte vinna Riksdagens bifall;

under *afdelning VII A*, angående särskild skogslagsstiftning för Västerbottens och Norrbottens län,

att Riksdagen, under förklarande att Kungl. Maj:ts proposition n:o 48 icke kunnat i oförändradt skick bifallas, måtte, med anledning af berörda proposition och herr Wiklunds m. fl:s motion n:o 185, för sin del antaga ett af utskottet uppgjort förslag till förordning angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län;

under *afdelning VII B*, angående särskild skogslagsstiftning för Västernorrlands och Jämtlands samt Gäfleborgs län:

1:o) att herr Brembergs motion n:o 50 icke måtte af Riksdagen bifallas;

2:o) att herr Bromées m. fl:s motion n:o 144 icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda; samt

3:o) att herr Starbäcks motion n:o 148 ej heller måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

under *afdelning VIII A*, angående statsskogar,

att herr Lindhagens i motionen n:o 150 gjorda hemställan, såvidt den afsåge åtgärder i fråga om förvärf af skogsmark för kronans räkning, icke måtte till någon Riksdagens särskilda åtgärd föranleda;

under *afdelning VIII B*, angående bildande af allmänningsskogar,

1:o) att herr af Buréns motion n:o 46 icke måtte af Riksdagen bifallas; och

2:o) att herr Kronlunds motion n:o 154, till den del den afsåge upptagande af skogsafverkningsafgifter för bildande af allmänningsskogar, icke heller måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda; samt

under *afdelning VIII C*, angående större enskilda skogar:

1:o) att herr Lindhagens motion n:o 150, såvidt den afsåge särskild lagstiftning för bolag och enskilda personer tillhöriga skogar

af mera betydande omfattning, icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

2:o) att hvad herr Ljungberg i motion n:o 51 under punkt 3 föreslagit icke må af Riksdagen bifallas; och

3:o) att Riksdagen i anledning af herr af Buréns motion n:o 47 måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till stadganden, hvarigenom trygghet vunnas för en uthållig skogshushållning å till fideikomissegendomar hörande skogar.

*Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.*

Sedan herr talmannen anmält ifrågavarande ärende till handläggning, begärdes ordet af

Herr Henricson, som yttrade: Med afseende på föredragnings-sättet tillåter jag mig föreslå: *att* det nu ifrågavarande utlåtandet föredrages punktvis; *att* de under hvarje punkt upptagna lagförslagen föredragas paragrafvis; *att* vid föredragningen af § 1 i förslaget till lag angående vård af enskildes skogar, diskussionen må röra sig om såväl detta förslag som förslagen till förordning om skogsvårdsstyrelser och skogsvårdsafgifter i deras helhet; *att* för den händelse utskottets förslag skulle komma att i vissa delar af den ena eller andra kammaren återförvisas, utskottet lämnas öppen rätt att vid ärendets förnyade behandling i afseende å de paragrafer, hvilka blifvit med eller utan ändring af ena eller andra kammaren godkända, föreslå sådana jämkningar, som af ifrågasatta ändringar i återförvisade delar kunna föranledas; *samt att* i afseende å paragrafernas numrering utskottet må äga vidtaga de ändringar, som kunna föranledas af kammarens beslut.

Herr Lundell: Då det i den reservation, som är afgifven af mig och herr Jansson i Saxhyttan, finnes uttalad en hufvudprincip, hvarå 4 §:s stadgande hufvudsakligen har afseende, skall jag i fråga om föredragningsättet anhålla, att beslut måtte fattas först om denna 4:e §. Det gäller nämligen där två olika vägar, som just i 4 § ha sin utgångspunkt; och på beslutet angående principerna i denna paragraf kan det hela komma att bero.

Jag skall därför anhålla att få proposition framställd på detta mitt yrkande, innan ärendet föredrages.

Herr Henricson: Jag ber få upplysa om att i Första Kam-maren blifvit väckt förslag angående föredragnings-sättet, öfverens-stämmande med det, jag här förut framställt. Då 1 § uti detta lagförslag angående vård af enskildes skogar innehåller dess grund-princip, hoppas jag, att kammaren måtte bifalla min framställning.

Vidare anfördes ej. Efter af herr talmannen framställda pro-
positioner å de under öfverläggningen gjorda yrkandena biföll kam-

Angående maren hvad herr Henricson hemställt rörande föredragnings sättet för ifrågavarande utlåtande.

skogslagsstiftning m. m.

(Forts.)

Med anledning här af föredrogs till en början den under afd. II F upptagna

punkten 1:o).

Mot det i denna punkt omförmälda förslag till lag angående vård af enskildes skogar, hade afgifvits reservationer:

af grefve *von Hallwyl*,

af herrar *Jansson* i Saxhyttan och *Lundell*,

af herrar *Benedicks*, *Stephens* och *Bergström* samt

af herr *Johnsson* i Bollnäs.

1 §.

För denna paragraf hade Kungl. Maj:t föreslagit följande lydelse:

Å skogsmark, tillhörig enskilde, må ej afverkning så bedrifvas eller efter afverkningen marken så behandlas, att skogens föryngring äfventyras. Äro i följd af afverkningen särskilda åtgärder erforderliga för skogens föryngring, åligger det den, som låtit verkställa afverkningen, att sådana åtgärder vidtaga. Uppsikten häröfver tillkommer skogsvårdsstyrelse, som skall finnas i hvarje län, där denna lag äger tillämpning, samt de till skogsvårdsstyrelsens biträde tillsette tjänstemän och tillsyningsmän.

Enligt utskottets förslag skulle däremot paragrafen blifva så lydande:

Å skogsmark, tillhörig enskilde, må ej afverkning så bedrifvas eller efter afverkningen med marken så förfaras, att skogens återväxt uppenbarligen äfventyras. Har sådan vanskötsel af skogsmark ägt rum, vare den, som låtit densamma komma sig till last, pliktig att vidtaga de åtgärder, som för återväxtens betryggande äro erforderliga. Är af ägare afverkningsrätt upplåten till annan och har denne gjort sig till vanskötsel skyldig, vare jämväl ägare ansvarig för att sådana åtgärder vidtagas; äge dock af den skyldige söka åter hvad han sålunda nödgas utgifva.

Uppsikt öfver att hvad sålunda stadgats varder iakttaget tillkommer skogsvårdsstyrelse, som skall finnas i hvarje landstingsområde, där denna lag äger tillämpning, samt de af skogsvårdsstyrelsen till biträde antagna tjänstemän och tillsyningsmän äfvensom de inom kommunerna tillsatta skogsvårdskommittéer.

Vid paragrafen hade fogats reservationer:

af herrar *Benedicks*, *Stephens* och *Bergström* samt af herr *Johnson* i Bollnäs, hvilken sistnämnde föreslagit, att paragrafen skulle lyda sålunda:

Angående
skogslagsstift-
ning m. m.

(Forts.)

Å skogsmark, tillhörig enskilde — — — äfventyras. Har ägaren eller innehafvaren gjort sig till sådan vanskötsel af skogsmark skyldig, vare den, som låtit densamma komma sig till last, pliktig att vidtaga de åtgärder, som för återväxtens betryggande äro erforderliga. Är af ägaren afverkningsrätt upplåten till annan, och har denne vid afverkningen gjort sig till vanskötseln skyldig, vare han ansvarig för att sådana åtgärder, hvarom nu är sagdt, varda vidtagna.

Uppsikten öfver att hvad sålunda stadgats — — — tillsatta skogskommittéer.

I fråga om nämnda paragraf anförde

Chefen för jordbruksdepartementet herr statsrådet Odelberg: Herr talman, mina herrar! Jag skall icke tillåta mig att uti denna, så att säga, Riksdagens elfte timma upptaga kammarens dyrbara tid med något långt anförande, då jag väl kan förstå, att Kungl. Maj:ts proposition, liksom alla de många motioner, som blifvit väckta i skogsfrågan, komma att kräfvä en ganska lång tid för diskussion, och detta så mycket hellre, som jag i det till den kungliga propositionen fogade statsrådsprotokollet haft tillfälle att ganska utförligt yttra mig i denna fråga, så att jag kanske här blott skulle komma att upprepa hvad jag där anført. Men några ord skall jag dock be att få yttra, innan diskussionen börjar.

Enligt mitt förmenande är den föredragna frågan den ojämförligt viktigaste, som vid denna riksdag förekommit, och jag tror, att det skall vara få frågor, som Riksdagen haft att behandla under de sista åren, som varit viktigare än denna.

Den hejdlösa skogssköfling, som under åratals pågått, hotar att helt och hållet omintetgöra vårt skogskapital och att förvandla den ena trakten efter den andra af vårt land till ödemarker.

Visserligen har en reservant mot utskottets förslag ifrån Första Kammaren förklaradt, att det med all säkerhet vore öfverdrift att skogskapitalet minskades, och att en utredning i det afseendet därför behöfde göras. Men jag tror dock, att den sist tillsatta skogskommittén till fyllest ådagalagt, att så är förhållandet, och jag tror också, att hvar och en, som med öppna ögon reser igenom vårt land, om han verkligen vill se, skall kunna konstatera, att så är förhållandet.

Själfr har jag öfvertygat mig därom, ty jag har alltsedan mina pojkar företagit ganska vidsträckta resor i vårt land och därvid icke hållit mig blott till de stora stråkvägarna utan trängt in i ganska otillgängliga trakter. Och öfver allt hvart man viker eller vänder mötes man af sköflade skogar och förödelse.

Angående
skogslagsstift-
ning m. m.
(Forts.)

Ropen om att något bör göras för att sätta en gräns för skogs-sköfvingen hafva nu hörts under 50 år, och de hafva blifvit allt högljuddare. Den ena kommittén efter den andra har varit tillsatt, kungl. propositioner i ämnet hafva afgifvits, och en massa motioner hafva blifvit väckta. Men hittills har icke något annat resultat uppnåtts, än en och annan separatlagstiftning för olika delar af landet, bland hvilka jag betecknar lagen angående utsyningstvång i lappmarkerna och Orsa församling i Dalarne såsom den mest väl-signelsebringande, som hittills tillkommit.

Det är ju alldeles gifvet, att en lagstiftning, som griper in i den enskildes förfoganderätt öfver hans skog och reglerar hans görande och låtande, skall mötas af motstånd icke allenast från deras sida, för hvilka ett dylikt ingrepp är förhatligt, utan äfven från deras, som erkänna statens befogenhet dertill. Åsikterna äro dock väsentligen olika beträffande hvad som bör göras. Det är derföre klart, att något resultat icke kan ernås, så vida hvar och en håller fast vid förutfattade meningar och ej lojalt verkar för hvad som för tillfället kan åstadkommas, i tanke på att *något* alltid är bättre än intet. Åsikterna i denna fråga äro, som sagdt, vidt skilda. Somliga vilja hafva en lagstiftning lika för hela landet, andra separatlagar för olika delar. Somliga vilja ha en dimensionslag, andra en återväxtlag, somliga en lag till skydd för ungs-ko-gen till en viss ålder. Andra vilja, att lagstiftningen icke skall i vidare mån ingripa, utan att man i stället bör på öfvertygelsens väg söka väcka kärlek till skogen och intresse för densamma.

Riksdagen har tydligt uttalat, i hvilken riktning Riksdagen önskar, att skogslagsstiftningen skall gå, nämligen i sin skrifvelse i ämnet till Kungl. Maj:t år 1896. Jag skall tillåta mig uppläsa några rader af denna skrifvelse. Det heter där: »I de flesta af de yttranden, som afgifvits i anledning af domänstyrelsens förslag, hade betonats lämpligheten af en lagstiftning, som, *utan att ingripa i den enskildes förfoganderätt öfver skogen, endast ålade honom att efter afverkning af skog sörja för dess återväxt*; och hölle Riksdagen före, att ett stadgande om sådan skyldighet för skogsägare vore af den art, att det lämpade sig för hela landet, med undantag möjligen för de allra nordligaste delarna därpå. Frågan om sättet för åstadkommande af återväxt, vara sig genom sådd, genom plantering eller genom själsådd, ansåge Riksdagen icke kunna bestämmas lika för hela landet, utan borde bestämmelserna härom lämpas efter de olika landsdelarnas olika förhållanden, och det gemensamma lagstadgandet stanna därvid, att skogsägaren inom viss tid skulle visa, att föreskriften för återväxtens befrämjande fullgjorts.»

Riksdagen har således tämligen tydligt uttalat sig därutinnan, att Riksdagen önskar en lagstiftning i skogsfrågan, så vidt möjligt gemensam för hela landet, och att denna lagstiftning skulle vara byggd på återväxtprincipen. Det utlåtande, som afgifvits af den i

anledning af denna Riksdagens skrifvelse tillsatta skogskommittén går i denna riktning, liksom också Kungl. Maj:ts förslag.

Från anhängare af en dimensionslag har kraftigt motstånd mot Kungl. Maj:ts förslag yppats, och här i kammaren ha åtskilliga motioner väckts i syfte att en dimensionslag måtte för vissa trakter af landet blifva gällande. Jag tror dock icke, att någon gärna skulle önska att se en dimensionslag införd i hela vårt land. Och hvad beträffar utsträckningen af dimensionslagen till större delar af landet än som för närvarande är fallet, så tror jag, att det skulle vara förenadt med ganska stor fara, såvidt detta ej skedde i förening med skyldighet att sörja för återväxt. Jag vill icke bestrida, att dimensionslagen verkat godt i Norrbotten och Västerbotten, där den tillämpats. Där har den bidragit att bevara ungsbogen, där den funnits exempelvis i kustlandet, men denna lag har icke annat än undantagsvis och där marken varit synnerligt lämplig för skogsbörd verkat för att *skapa* ungskog.

För öfrigt utesluter ju icke på något sätt återväxtlagen en dimensionslag. Blir den nu föreslagna lagen antagen, så kan man så småningom på de orter, där sådant anses behöfligt, äfven tillämpa en dimensionslag. Vill man hafva en skogslag, är det kungliga förslaget det mest minimala, man kan fordra. Icke är det för mycket begärdt, att den, som skördat vinsten af hvad föregående generationer sparat, icke lämnar marken, från hvilken skörden tagits, såsom en ödemark, utan han bör väl bereda den så, att äfven kommande generationer därifrån kunna taga afkastning. För öfrigt inskränkes den enskildes dispositionsrätt öfver skogen ofantligt litet genom den föreslagna lagen. Skogsägaren har fullständig rätt att fritt handskas med skogen och däraf taga den vinst, han kan finna för godt, allt efter de olika lokala förhållandena — han äger hugga julgranar, kvastkäppar, pitprops eller sågstockar, blott han sörjer för att den generation, som kommer efter honom, också må kunna göra det.

Men det är naturligtvis icke blott genom den döda lagbokstafven som man skall verka för skogsvård. Det måste finnas bredvid lagen något organ, som öfvervakar densamma och som äfven kan väcka till lif intresse för skogen och lämna råd och upplysning, där detta behöfs. Af denna orsak har Kungl. Maj:t föreslagit, att i hvarje län — utskottet har föreslagit inom hvarje landstingsområde — där lagen skulle tillämpas, en skogsvårdsstyrelse skulle inrättas. Motståndarne till allt hvad skogslagstiftning heter ha sökt göra dessa skogsvårdsstyrelser förhatliga genom att beteckna dem som ämbetsverk, som skulle komma att kosta staten betydliga belopp. Jag tror icke, man åtminstone behöfver befara, att någon byråkratisk anda skall komma att göra sig gällande inom dessa styrelser, då ledamöterna därtill utses genom sådana korporationer som landsting och hushållningssällskap, och dessa ledamöter kunna, om de icke motsvara de väljandes förväntningar, aflägsnas mycket lätt och utan dom

Angående
skogslagstift-
ning m. m.

(Forts.)

och rannsaking. Dessa styrelser äga att till biträden antaga forstligt bildade män.

För att bestrida de utgifter, som krävas för att dessa styrelser skola kunna fylla sin uppgift, har man tänkt sig, att de belopp, som landsting och hushållningssällskap anslå för skogsvårdens befrämjande, skulle öfverflyttas till dessa skogsvårdsstyrelser, liksom äfven de statsanslag, som nu utgå för ifrågavarande ändamål eller framdeles beviljas jämte de skogsvårdsafgifter, som Kungl. Maj:t föreslagit skola upptagas för allt virke, som exporteras. Mot upptagande af dessa skogsvårdsafgifter ha röster höjts. De äro dock minimala i jämförelse med de kolossala summor, som inhöstas för det virke, som exporteras, och torde ej komma att menligt inverka på vår export. Andra länder hafva för öfrigt försökt sig på det samma, så att det är icke något opröfvadt, som här föreslås.

Jag har i korthet angifvit hufvuddragen af Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet har med den största välvilja upptagit dessa förslag, och jag är skyldig att därför framföra mitt värdsamma tack. Mot de ändringar, som utskottet föreslagit, har jag ingenting att erinra. Och jag hoppas äfven, att reservanterna, som icke fått fram sin vilja i utskottet, ej måtte för kraftigt förfäktas sina åsikter, utan lojalt verka för att ett verkligt resultat vinnes vid denna riksdag efter ett femtioårigt arbete. Det är långt ifrån idealet, som därmed skulle nås, det medgifves, men det är dock stommen till en byggnad, som det verkligen vore representationen värdigt att resa efter ett så långvarigt arbete, en stomme, hvarpå vi sedan skulle kunna arbeta vidare.

Jag önskar och hoppas att så måtte ske, ty, mina herrar, det är fara uti att därmed vidare uppskjuta.

Herr Staaff: Herr talman, mina herrar! Då det kan vara ganska naturligt och förklarligt, ifall åtskilliga af kammarens ledamöter hafva vid läsningen af detta ganska digra betänkande och alla de olika förslag, detsamma innehåller, möjligtvis icke genast kunnat upptäcka och för sig klargöra den ledande tråden i det förslag, som utskottet nu på grundvalen af Kungl. Maj:ts proposition har framställt, så vill jag tillåta mig att i största möjliga korthet påpeka några af hufvudpunkterna i de ändringar, som utskottet föreslagit i Kungl. Maj:ts proposition.

Jag vågar säga, att nästan samtliga dessa ändringar betecknas af omsorgen att på allt sätt skydda den enskilde skogsägaren mot det obehag och de svårigheter, som skulle kunna tänkas vara förknippade med äfven en så mild lagstiftning, som den propositionen innehåller. Utskottet har sålunda på hvarje särskild punkt, där utskottet det kunnat, sökt att införa sådana skyddsmedel och därvid gått så långt det varit möjligt utan att äfventyra själva lagens effektivitet. Jag tror, att en öfversikt af de ändringar, utskottet gjort, skall visa herrarne sanningen af hvad jag här säger.

En liten ändring, som kan förefalla som en redaktionsändring, men som här i alla fall har sin vikt, är gjord i första §, där utskottet vid uttalandet af själfva lagens princip säger, att endast då gör sig skogsägaren skyldig till öfverträdelse, när han vansköter skogen på det sättet, att dess återväxt *uppenbarligen* äfventyras. Detta ord »uppenbarligen» är ju en juridisk term, som insatts för att beteckna, att, oberoende af hvarjehanda teorier och subjektiva omdömen, det måste vara klart för hvar man, som begriper något af denna sak, att det förelegat vanskötsel, och att skogens återväxt äfventyrats.

Utskottet har vidare gjort en ytterst betydelsefull ändring, en saklig ändring af den största vikt och rörande hvilken man kan stanna i tvekan, huruvida icke utskottet gått så långt, att lagens effektivitet ej alltid blir sådan den skulle vara. Det är genom att så till vida ändra Kungl. Maj:ts förslag, att skogsvårdsstyrelserna skulle blifva exklusivt verkande myndigheter i fråga om denna lags tillämpning, i fråga om själfva de lagliga åtgärdernas igångsättande.

Kungl. Maj:t hade föreslagit en annan ordning, nämligen att Konungens befallningshafvande skulle kunna ingripa äfven efter anmälan från annat håll än skogsvårdsstyrelsen. Enligt utskottets förslag kan något slags tillämpning icke begynna af hela den procedur, som denna lag innehåller, utan att skogsvårdsstyrelsen besluter densamma, och då — såsom herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet framhöll — skogsvårdsstyrelsen är så sammansatt, att man väl icke kan tänka sig en lagtillämpande myndighet, af hvilken man med större säkerhet kan förvänta en len och mild lagtillämpning, så må man väl säga, att skogsägarens skydd är ganska betryggadt. Skogsvårdsstyrelserna äro ju valda af skogsägarna i stort sedt, d. v. s. de som skola kontrolleras hafva själfva valt den kontrollerande myndigheten.

Utskottet har, som herrarne finna af den tredje §, framhållit, att det tillkommer skogsvårdsstyrelsen att, ingalunda utan försök till jämkning och godvillig öfverenskommelse, ingripa och begagna lagens stränghet, utan att det är skogsvårdsstyrelsens första åtgärd, första uppgift att på öfvertygelsens väg söka vinna en godvillig öfverenskommelse.

I fjärde § har utskottet gjort en efter dess uppfattning ganska betydelsefull ändring genom att från Konungens befallningshafvande till domstol öfverflytta själfva afgörandena i fråga om denna lags tillämpning. Utskottet har utgått ifrån att det är fråga om en så betydelsefull och viktig rättighet, som det icke skulle stå i öfverensstämmelse med vår folkligt häfdvunna och utbildade uppfattning om rättssäkerheten att öfverföra till myndigheter, som icke hafva den själfständiga ställning eller de fullständiga medel till utredning i sin hand som en domstol har.

I samma § finna herrarne, att utskottet låtit sig angeläget vara att försöka gifva domstolen en bestämd anvisning och erinran om

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

att, om det blir fråga om ett sådant förbud, som här skulle meddelas — och som jag skall tala mera om sedan — då skulle domstolen icke gripa till en strängare grad af förbudet än den, som kan anses vara nödvändig i detta särskilda fall. Det är därför utskottet med, som jag tror, ganska stor noggrannhet försökt att uppradera detta förbud i olika grader, så att det blefve strängare eller mildare allt efter de olika förhållandena. Dess stränghet eller mildhet skulle naturligtvis rättas efter den principen: hvad är det, som i detta särskilda fall är nödvändigt för att hejda en fortgående förödande afverkning?

Men utskottet har äfven ansett, att ifall man nu tilläte meddelande af ett förbud, och ifall man menar, att detta förbud skall utgöra ett tvångsmedel för att framkalla åtgärder till upprättande af den skada, som å en redan afverkad mark ägt rum genom oriktig afverkning, så bör detta förbud logiskt och naturligt kunna upphävas, för den händelse säkerhet ställes för vidtagande af de åtgärder, som man med afseende på den afverkade marken finner nödvändiga. Därför har utskottet insatt den bestämmelsen, att genom ställande af pant eller borgen skulle den, som träffas af förbudet, alltid kunna få förbudet upphäfdt.

I fråga om 7 §, där det talas om den påföljd, som måste drabba den, som öfverträder ett meddeladt förbud, har utskottet ansett, att ehuruval det är nödvändigt att låta både böter och förverkande af det obehörigen afverkade virket följa på en öfverträdelse af ett dylikt förbud, bör dock icke denna påföljd vara så ovillkorlig, att, ifall det möjligen undantagsvis skulle i något fall befinnas, att förbudet icke haft fog för sig och därför upphäfves af högre myndighet, verkets förverkande likväl skall bestå, utan bör i så fall denna påföljd, enligt utskottets mening, bortfalla.

Huru otroligt det än kan vara, att den del af lagen, som innehåller dessa straffpåföljder för öfverträdelser af meddeladt förbud, skulle komma till någon omfattande tillämpning, har utskottet betraktat som en nödvändighet att i alla särskilda punkter, där sådant kan ske, förekomma, att någon allt för stor tunga eller någon orättvisa skall kunna följa, och det är därför, som utskottet menat, att skogsägare, hvars virke tagits i beslag, bör äga ovillkorlig rätt att — såsom det står i nionde § — därest han så önskar, begära verkets omedelbara försäljning. Han kan, menar utskottet, på detta sätt värja sig för en skada, som till äfventyrs skulle kunna drabba honom t. ex. i följd af ingångna kontrakt, genom att åter skaffa sig tillgång på virke och åtminstone undvika den förlust, som annars skulle uppstå i följd af bristande åt leveransen.

Med Kungl. Maj:ts propositions 11 §, motsvarande 12 § i utskottets förslag, har utskottet haft mycket arbete och mycket bekymmer. Ty det har inom utskottet med synnerlig kraft framhållits, att det kunde blifva betänkligt, ifall man kunde tänka sig, att den 1 § skulle kunna erhålla en sådan tolkning, att en be-

hörig betning af kreatur skulle kunna betraktas såsom innebärande en öfverträdelse af denna lag. Detta har naturligtvis icke varit meningen med Kungl. Maj:ts proposition. Men utgående från sin uppfattning, att allt bör göras för att genom uttryckliga bestämmelser afvärja alla farhågor, har utskottet försökt finna en utväg att äfven i detta fall tillmötesgå betänkligheter, som man nog måste betrakta såsom öfverdrifna. Det är detta, som utskottet sökt göra genom den formulering, som gifvits åt 12 §:s första stycke. Där förklaras nu uttryckligen, att lagens stadganden icke skola anses utgöra hinder »för sådan marks utläggande till beteshage eller i öfrigt för brukande af nödig betesmark till betning af hemdjur», hvarvid utskottet tänkt särskildt på förhållandena i landets norra trakter, där det icke är i beteshagar, utan i den ohägnade skogsmarken, som betning plägar äga rum, och detta förhållande bör naturligtvis icke få hindras af denna lag. Men utskottet har trott, att man skulle vinna en ytterligare förbättring och ytterligare trygghet genom att i denna § insätta ett andra stycke, däri det säges, att Kungl. Maj:t skulle äga att efter vederbörandes hörande, för särskilda orter meddela föreskrifter om viss tid af året, då betning icke skall få äga rum, så att skogsägaren då skulle veta, att intill viss dag — beräknad efter den tid, då gräsväxten kan anses vara tillräckligt långt framskriden — får han icke beta sina kreatur, men efter den dagen får han göra det.

Jämväl sista stycket af 11 § har beredt utskottet ganska mycket bekymmer. Men inom utskottet åtminstone hafva meningarna fullständigt enats om den nuvarande formuleringen, då man ansett, att därigenom den oro helt och hållet borttagits, som förut funnits, att myndigheterna skulle kunna blanda sig i saken, ifall en skogsägare toge den skog, som funnes på mark, hvilken vore så dålig, att uppenbarligen ingen återväxt där kan äga rum. I ett sådant fall vore det ju orimligt att förhindra ägaren att taga sin skog, så långt den räcker. Det är ju bättre, att den kommer till användning, än att den blott står och ruttnar.

Utskottet har gjort en ändring, som, efter hvad jag vet, väckt åtskillig oro, och det är den ändring, som skett i 1 §, då utskottet där föreslagit, att om ägare upplåtit afverkningsrätt åt annan till skog, och denne innehafvare af afverkningsrätten gör sig skyldig till vanskötsel af skogsmarken, så skall ägaren svara jämsides med afverkaren. Utskottet har ansett, att denna bestämmelse är alldeles nödvändig, i den händelse man med denna lag verkligen vill träffa de värsta, de betänkligaste fallen. Ty om man det vill, så ligger det bra nära till hands att tänka på att den, som verkligen vill företaga en skogssköfving å sin mark, skulle kunna genom ett aftal, som i själfva verket är ett skenafstal, men som man ur juridisk synpunkt icke kan komma åt, upplåta åt en annan person att verkställa denna afverkning, och i sådant fall vore det tämligen gifvet, att man skulle ordna på det sättet, att afverkaren, då man sedan

*Angående
skogslagstiftning m. m.*

(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning²m. m.
(Forts.)

komme på honom, icke hade någonting att upprätta skadan med. För min del har jag — och äfven utskottet — icke trott, att denna insättning af ägaren såsom medansvarig skulle vara annat än en nödvändig utveckling af lagens princip, om man vill, att lagen skall blifva effektiv.

Det har af ett par reservanter ifrågasatts, att i denna lag all förbuds rätt skulle helt och hållet upphöra och bortfalla. Efter min öfvertygelse skulle detta vara detsamma som att beröfva lagen all verkan, åtminstone att beröfva den all verkan i de fall, då lagen vore som allra mest behöflig och nödvändig, ty i själfva verket vore detta detsamma som att helt och hållet bortkasta omsorgen om den naturliga återväxten, som väl dock är den lättaste och billigaste återväxten och den enda återväxt, som för vidsträckta trakter — åtminstone i norra delarna af vårt land — är möjlig och sannolik. Skulle man helt och hållet öfverlämna åt ägaren att sörja för återväxten på det sätt, han bäst behagar, och att afverka huru stora arealer och vidder han behagar, mot det att han blott säger: »jag sår sedan eller planterar», äfven då man kan inse, att det är orimligt, att han skall göra det eller hafva råd att göra det, då vore det i själfva verket detsamma som att stifta en lag, hvilken, såsom redan vid ett föregående tillfälle i fråga om en likartad lagstiftning sades, i en del fall med naturnödvändighet skulle komma att föra till expropriation af de enskilda ödelagda vidderna. För min del kan jag icke heller föreställa mig, att den förbudsmöjlighet, som i denna lag förefinnes, skall behöfva väcka någon alltför stor ängslan och oro, ty, jag upprepar det ännu en gång, det är endast på skogsvårdsstyrelsernas, dessa lokala myndigheters begäran, som sådant förbud kan komma i fråga. Man bör väl kunna tänka sig, att landstingen och hushållningssällskapen böra veta att på sådant sätt tillsätta sina representanter i skogsvårdsstyrelsen, att de erhålla personer, som äga praktisk kannedom om ortens förhållanden, om skogsförhållanden i allmänhet och hvad därmed står i samband. Är det då troligt, mina herrar, att dessa lokala myndigheter skola försöka göra tillämpandet af denna lag så drakoniskt, i stället för att göra det mildt för de enskilde skogsägarna? Jag kan icke föreställa mig detta.

Alla de, som med uppmärksamhet genomläst vare sig den kungl. propositionen eller utskottets förslag, måste inse, att intet fog funnits för det yttrande, som, efter hvad man sagt mig, vid första anblicken blifvit fälldt man och man emellan: »jaså, det är meningen att ställa alla landets skogsägare under äfventyr af böter och fängelse». Hvar och en, som uppmärksamt genomläst den kungl. propositionen eller utskottets förslag, måste inse, att detta är en fullständig misstolkning, ett fullständigt missförstånd. Hela lagens hufvuddel afser ju endast att utan alla kriminella åtgärder på rent civilt sätt framkalla vissa civila skyldigheter. Skillnaden är endast den, att det här icke gäller den enskilde mot den enskilde, utan den enskilde

gent emot staten. Det är först, ifall man meddelat ett förbud, och för att upprätthålla detta förbud — och det äro alla ense om att det icke går an för lagstiftaren att stadga ett förbud, som han icke har medel att upprätthålla — det är först då, som det blir fråga om något kriminellt, således först då den, som fått ett sådant förbud, företager sig att öfverträda detsamma. Det finnes i alla lagstiftningar, där förbudsmöjlighet i någon riktning finnes — och måste finnas — medel att upprätthålla detta förbud, i det att man belägger den, som öfverträder förbudet, med ett nödvändigt ansvar.

Intet mänskligt, mina herrar, är fullkomligt, och utskottets förslag delar naturligtvis i det afseendet ödet med alla mänskliga produkter.

Jag är ganska förvissad därom, att nog finnas åtskilliga brister i utskottets förslag fortfarande kvar. Men jag är å andra sidan förvissad därom, att om man verkligen låter sig ledas, icke af de små synpunkter, som vilja försöka upptäcka och addera tillsammans små brister till en stor summa, utan af den stora synpunkten, den som herr statsrådet nyss framhöll, då han erinrade att vi snart äro vid det femtionde året af denna lagreforms historia, då tror jag, att utskottets förslag verkligen skall befinnas vara förtjänt att af Riksdagen bifallas. Det går väl icke an i en fråga som denna att så att säga låta historien om lagreformen blifva längre till tiden än historien om själfva skogen, men det är just detta, som man kan frukta, ty vittnesbördet äro mångtaliga och vittnesbördet äro ojämfaktiga därom, att skogen förödes i vårt land för närvarande. Betraktar man nu nationens skyldigheter och våra skyldigheter i detta afseende ur den synpunkten, som framhållits af eu af förstakammarreservanterna, då han säger: »Då nationen är samlingen af individerna, lär man väl ej kunna tänka sig möjligheten af att befordra nationalväståndet genom att lägga hinder i vägen för den enskildes ekonomiska förkofran, men det torde ej kunna bestridas att den föreslagna lagen angående vård af enskildes skogar i vissa fall skulle gör detta», står man på den ståndpunkten, ja, då förstår jag fullkomligt, att man icke kan vara med om detta utskottets förslag, men då är man också faktiskt emot *hvarje* förslag till lagstiftning i fråga om vården af de enskildes skogar, äfven om man i en reservation skenbarligen tillkännagifver att man icke är det. Men det borde väl dock vara klart, att man icke i en fråga sådan som denna får gå ut därifrån, att nationen endast är samlingen af de närvarande, nu lefvande individerna. Nej, man måste i en sådan fråga gå ut därifrån, att den nu lefvande generationen är arftagare i förhållande till en föregående generation och arflåtare i förhållande till en kommande. Går man ut ifrån den synpunkten, då tror jag, att de små felen i förslaget aldrig kunna adderas ihop till några stora summor i ändamål att bringa förslagets ofärd. Men går man ut ifrån de små synpunkterna, då tror jag, att detta skall bli förslagets ofärd, kanske också skogens, kanske också nationens.

Jag yrkar, herr talman, bifall till utskottets förslag.

*Angående
skogslagstiftning m. m.
(Forts.)*

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Herr Lundell: Såsom kaminarens ledamöter behagade finna, har jag jämte en annan ledamot af kammaren reserverat mig mot vissa delar af skogslagsförslaget. Det är ingalunda så, att icke vi skulle vilja hafva en skogslag och en effektiv skogslag, men det är i fråga om vissa bestämmelser, som utskottet föreslagit för att göra lagen effektiv, vi icke kunnat vara öfverens med utskottet. Vi äro lika öfvertygade om nödvändigheten af en skogslag som herr jordbruksministern, hvilken i sitt yttrande så skarpt betonat detta, och jag öfverensstämmer i mina åsikter i detta afseende fullkomligt med honom och vill underskrifva allt hvad han yttrade om nödvändigheten af en skogslag och därom, att man icke nu bör förkasta det lagförslag, som framlagts, men jag anser mig därför icke kunna förorda att taga förslaget alldeles oförändradt, sådant det framkommit från utskottet. Jag tror, att man skulle kunna vinna effektivitet och allt hvad man afser med förslaget, utan att taga alla de bestämmelser, om förbud m. m. som förslaget innehåller, och man bör naturligtvis för att nå ett visst mål icke åstadkomma större våld, än hvad som för detta ändamål möjligtvis kan krävas. Jag anser, att det är mycket viktigt, att man får de skogsstyrelser, som här föreslagits, och att dessa i de flesta fall på frivillighetens väg skola kunna åstadkomma mycket goda åtgärder för en förbättrad skogshushållning, men jag tror att de stadganden, om förbud, beslag och böter, som finnas delvis i 4 § och sedan i 5—11 §§, mycket väl skulle kunna uteslutas, utan att man skulle förlora någonting af hvad man afser i fråga om skogslagens verkningar. Jag är i likhet med herr jordbruksministern af den åsikten, att man behöfver en skogslag, som kan göras gällande för hela landet, och att man sedan kan komma med separatlagar för de olika landsdelarne med deras olika förhållanden. Med afseende på de olika förhållanden, som äro rådande i de norra och i de södra delarne af vårt land, kan man nämligen icke säga, att den lag, som är lämplig för de norrländska delarne, också är lämplig för Småland, Västergötland och de sydliga delarne af vårt land. Jag tror, att i fråga om den allmänna skogslagen det icke skulle behövas de förbuds- och ansvarsbestämmelser, som finnas i §§ 4—11. Jag tror, att det ansvar, som afses i 3 §:ns bestämmelse, är alldeles tillräckligt för att åstadkomma effektivitet åt lagen. Det står i denna §: »Kan ej öfverenskommelse träffas eller hafva, efter det öfverenskommelse träffats, de däri aftalade åtgärderna blifvit eftersatta, äger skogsvårdsstyrelsen att vid domstol anhängiggöra och utföra talan emot vederbörande.» Vidare finnes i 4 § följande stadgande: »Har jämlikt 3 § talan blifvit till domstol instämnd, äger domstolen föreskrifva de åtgärder, hvilka för återväxtens betryggande å den afverkade skogsmarken böra vidtagas, samt förelägga viss tid, inom hvilken samma åtgärder skola vara fullgjorda, vid äfventyr att de eljest varda af skogsvårdsstyrelsen på den försumliges bekostnad verkställda.» Jag tror, att dessa bestämmelser äro fullt till-

räckliga för att göra lagen effektiv och verksam, och att man icke därför behöfver tillgripa bestämmelser om förbud och böter. Hvad tror man för öfrigt, att man kan vinna med sådana förbudsbestämmelser? Jag tror, att gent emot skogssköflare kan man med dem rakt ingenting åstadkomma, men däremot kan man åstadkomma obehag och svårigheter för dem, som icke precis vilja föröda sin skog. Vi antaga, att en skogsafverkare fått på sig öfverlåten afverkningsrätten å ett visst stycke skog och att han vill sköfla skogen. Då hugger han ingalunda till en början ned fröträden, utan lagar så, att han icke kommer i kollision med skogslagen. Men sedan han har huggit bort den öfriga skogen, kan han låta sitt manskap hugga ned äfven fröträden, och det kan han, om området icke är desto större, göra på ett par veckor, och på den tiden blir intet förbud färdigt. Det måste ju gå så till, att från någon af tillsyningsmännen eller den kommunala kommitté, som skulle inrättas, kommer en anmälan till skogsstyrelsen, att den eller den personen hugger på ett otillbörligt sätt. Då har skogsstyrelsen att förordna och sända ut en skogstjänsteman och gode män med order att se till, om det verkligen förhåller sig så som anmälts och om icke berättelsen är öfverdrifven. Sedan kommer en anmälan från denne till skogsstyrelsen, möjligen med innehåll, att det verkligen ligger sanning i den första anmälan och att den ifrågavarande personen hugger på ett otillbörligt sätt; och så begäres förbud. Finner skogsstyrelsen då skäl för ett förbud, skall den gå till häradsrätten eller Konungens befallningshafvande och begära ett sådant. Detta förbud skall sedan, då någon af dessa myndigheter fattat beslut, meddelas skogsafverkaren, och först därefter har man någon effekt af förbudet. Ett sådant förbud kan emellertid icke med all skyndsamhet åvägbringas på kortare tid än tre veckor eller en månad och dessförinnan har skogsafverkaren nog hunnit hugga ned alla fröträder och allt hvad han vill, men härför finnes icke i lagen någon straffbestämmelse. Hade man några lagbestämmelser, som stadgade straff därför, att en person gått till väga på detta sätt, då skulle lagen blifvit mera effektiv, men nu finnas i detta hänseende inga andra ansvarsbestämmelser än de, som innehållas i 3 och 4 §§, och dessa skulle ju stå kvar, äfven om man toge bort alla förbuds- och bötesbestämmelserna. Man kan ju emellertid tycka, att äfven om dessa bötesbestämmelser icke alltid eller högst sällan kunna tillämpas, de i allt fall icke kunna skada. Ja, detta kan verkligen sättas i fråga, om de dock icke kunna skada, ty om skogsstyrelsen skall hafva till funktion att öfvervaka afverkningen, hvilken ju inom hvarje landstingsområde kan äga rum på 50 ja 100 olika ställen, så är det klart, att därför erfordras en stor tillsyningspersonal för att öfvervaka, att icke öfverträdelser ske. Då blir det ock nödvändigt för att inkomna anmälningar skola kunna skyndsamt behandlas och beslut öfver dem fattas, att skogsstyrelsen sammanträder åtminstone en gång i hvarje vecka, och detta förorsakar naturligtvis

*Angående
skogslagstiftning m. m.*

(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

många resor med dagtraktamenten, och äfven en del andra ntgifter kunna icke undvikas. Därigenom kommer kanske en stor del af de skogsvårdsmedel, som komma att inflyta, att gå åt till dessa ändamål i stället för att de skulle kunna användas till skogssådd eller befrämjande af skogskultur på ett mera effektivt sätt än som kan ske genom öfvervakande af huggningen. Detta tror jag är den olägligaste sidan af förbudslagen. Ett sådant förbud kan också komma att drabba skogsägare, som visst icke vilja göra ända på sin skog. En sådan kan hafva olika åsikter i fråga om afverkningen mot dem, som hysas af skogsstyrelsen. Han kan anse, att det finnes skogbeväxta områden så nära hans eget, att äfven om icke fröträd lämnas kvar, skogsfrön likväl genom vinden skola till hans område. Skogsfröna äro ju försedda med vingar, och de kunna flyga en fjärdingsväg och kanske mera, och återväxt kan således äfven komma att äga rum, fastän inga fröträd kvarlämnas. Af denna anledning kan en skogsägare anse det vara onödigt att fröträd kvarlämnas eller han kan anse att frösådd är säkrare än fröträd och han ämnar efter afverkningens slut företaga sådan, men så kan det finnas någon af hans grannar eller någon tjänsteman, som anser, att en sådan skogsägare bör beröfvas rätten till afverkning. I följd häraf kan en anmälan inkomma till skogsstyrelsen, och följden kan blifva, att han ställes under förbud. Om så blir fallet, så hindrar man en sådan skogsägare att begagna sig af sin skog och utsätter honom för obehag, de verkliga skogssköflarne träffar man däremot icke, men förbudet för skogsägaren kan till och med gå så långt, att han icke ens får hugga till husbehof eller ens till bränsle. Man kan nu visserligen hoppas, att skogsstyrelserna skola blifva så sammansatta, att så långt gående förbud icke komma att påyrkas eller utfärdas, men någon garanti därför finnes icke.

Om man ser på bestämmelserna i § 1, så finner man, att dess bestämmelser äro mycket obestämda och lämna rum för mycket godtycke, men det är väl icke så farligt, om man blott icke har förbudsbestämmelser, utan endast bestämmelserna i lagen i öfrigt att rätta sig efter. Tillämpas förbudsbestämmelser på ett humant sätt, så tror jag icke, att det är så farligt, men man kan väl icke undra på om det finnes en del folk, som tycker att det är obehagligt att få en lag, som kan tillämpas på ett sådant sätt, att man icke ens skulle få hugga ned ett träd till husbehof, såsom till reparationer af redskap och byggnader eller till nödigt bränsle. Det får man väl medgifva, att bestämmelserna kunna anses något stränga, om de skola kunna tillämpas på ett sådant sätt.

Riksdagens skrifvelse afsåg, såsom vi hört af jordbruksministern, endast en återväxtlag, och en fullt verksam sådan vilja äfven vi reservanter ha. Om skogsvårdsstyrelsen endast hade att verka för att kalmarker blefve besädda och på allt möjligt sätt fruktbargjorda, skulle dess verksamhet bli mycket behagligare än om den äfven

skall befatta sig med de föreslagna förbuden. Hvar och en inser mycket väl vikten af att hans mark icke ligger öde. Då han från skogsvårdsmedlen kan påräkna betydliga bidrag för att verkställa återsädd, kan han ju endast finna med sin fördel förenligt, att återväxt åstadkommes på hans mark. Men däremot är det icke sagdt, att det är förenligt med rättvisa och billighet, att någon förbjudes att hugga vissa träd eller tillsäges att hugga på det eller det sättet och underkasta sig öfver hufvud taget vissa reglementariska föreskrifter. Därigenom blir hela lagen förhatlig. Men så sker icke, ifall man gör återväxten till mål.

Vidare finnas ju mycket olika åsikter om lämpligaste sättet att verkställa skogshyggen. Det är icke alls sagdt, att det är skogsruin att hugga hvar träd. Det kan också mycket väl vara skogsruin att hugga ut skogen så småningom. Hufvudsaken är väl, att man har skogsväxt på sådan mark, som icke lämpar sig för annat ändamål och icke med större fördel kan användas för annat. Det är ju viktigt för landets ekonomi. Då man vet, att skogen inbringar 180 millioner kronor om året, så är det naturligtvis af ovanligt stor vikt för hela landets framtid och bestånd, att man icke föröder denna rikliga tillgång. Och alldeles säkert är det, att om skogsmarkerna öfver hufvud kommit i sådant skick, att de göras fortfarande fruktbarande, de skola lämna så stor afkastning, att denna export skall kunna vidhållas. Och därför är det också mycket större skäl att här gripa in äfven på den enskilda hushållningens område i en högre grad än eljest, just därför, att det icke alltid är den, som sår, som får uppskåra här. Inom industrien och vid jordbruket får ju den, som nedlägger kostnaderna på en sak, själf uppbära resultatet mer än här är förhållandet. Det är sällan, att den, som sår skogen, själf får hugga den. Att det emellertid icke är alldeles omöjligt, däraf har jag erfarenhet. Jag sådde skog på några marker, som jag tror, 1876, och den har naturligtvis icke kommit långt, men den har dock i denna så pass skogfattiga trakt just detta år lämnat gallringsvirke, som är nyttigt. Däraf synes, att hvad som lägges ner på skogen icke behöfver så ofantligt lång tid för att lämna resultat. Därjämte har ju marken högre värde, äfven om skogen icke är afverkningsbar.

Jag är, som sagdt mycket intresserad af att en skogslag nu kommer till stånd. Jag är fullt belåten med de föreslagna bestämmelserna till och med 3 § och äfven med 4 §, tills den slutar med ordet »verkställda». Det följande anser jag kunna gå ut till och med 11 §. Det öfriga kan få stå kvar. Och vi kunna åstadkomma precis detsamma, ifall vi taga lagen i den formen, som ifall vi taga den i hela dess utsträckning. Den skulle bli mycket mindre obehaglig och lättare att tillämpa, ifall vi toge den i den afkortade formen.

På grund däraf ber jag att få yrka bifall till den af mig och herr Jansson i Saxhyttan afgifna reservationen.

*Angående
skogslagstiftning m. m.*
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Herr Eriksson i Elgered: Herr talman! Att utskottets förslag i vissa afseenden utgör en förbättring af Kungl. Maj:ts förslag, är jag villig medgifva. Men kommer jag då till frågan om den 1 §:ens affattning, är jag däremot icke säker på, att hvad utskottet däri föreslagit är af beskaffenhet, att det är att föredraga framför hvad Kungl. Maj:t föreslagit. Det är där fråga om att, om man t. ex. ålade skogsafverkare att sörja för återväxten, man befarade, att det skulle vara omöjligt att göra något åt saken. Och i såväl de enskildas som det allmännas intresse har man därjämte tillförbundit skogsägaren att vara skyldig därtill. Man menar, att det är möjligt att t. ex. så affatta afverkningskontrakt, att skogsägarens intressen bli fullt tillgodosedda och garanterade. Men det är alls icke säkert. Det kan nämligen mycket väl inträffa, att skogsägaren icke känner alla de knep i formuleringen af ett kontrakt, som därvidlag kunna bli begagnade för att så att säga draga honom vid näsan. Följden blir kanske, att han säljer till lägre pris, än han eljest kunde få, under förhoppning att bli fri efterräkningar från skogsvårdsstyrelsens sida, men med resultat, när allt kommer omkring, att han själf får bekosta åtgärder för återväxten, som då blir hans förlust plus den nedsättning i köpeskillingen han fått vidkännas. Detta anser jag för min del vara en försämring af förslaget i stället för en förbättring. Men jag vill lämna detta, ty det är icke det väsentligaste. Af herr Staaffs redogörelse, hvilken gjordes med hans kända förmåga att utreda och därför var utmärkt, finna herrarne i likhet med hvad herrarne inhämtat af förslaget, att flere §§ tala om förbud, dels af domstol och dels på skogsvårdsstyrelsens hemställan af Konungens befallningshafvande. I dessa förbud är likväl medgifvet den möjligheten, att de icke alltid skulle, såsom händelsen är med domstols förbud, få gälla i hvilken utsträckning som helst, utan därvidlag kan endast afverkning af vissa dimensioner förbjudas, under det afverkning af andra dimensioner tillåtes. Så till vida får undantag göras, att afverkning till husbehof må ske. Antag nu t. ex. att en person förbjudes afverka sin skog annorledes än till husbehof. Om han i någon mån öfverträder detta förbud, kan han enligt 7 § dömas till böter från 25 till 500 kronor och vidare kan virket beslagtagnas, om det finnes i upplag, så att det kan beslagtagnas. Blir resultatet af en därpå följande process, att kvarstaden blir gällande, äger såväl kronobetjäningen som skogsvårdsstyrelsens betjäning att, då de angifvit förhållandet, få en tredjedel af vinsten. Ja, mina herrar, det ser nu ut, som om icke detta skulle kunna leda till vidare påföljd. Men frågan är om förbudet alltid kan bli så affattadt, att det icke kan missförstås. Antag, att en jordägare om $1\frac{1}{2}$ år ärnar uppföra en ny mangårdsbyggnad, ett tvåvåningshus, till hvilket han behöfver använda mycket timmer. Frågan är, om icke denna afverkning sker för husbehof. Han afverkar $1\frac{1}{2}$ år i förväg och lägger upp timret. Kronobetjäningen, som finner ett lämpligt tillfälle till vinst,

lägger beslag på virket. Har denne person nu på förhand tydligt och klart uttalat sin afsikt, kan han ju möjligen vinna vid domstol; och då är icke mycket att säga om saken. Men har han icke uttalat sin afsikt och icke har bevis därför, kan möjligen domstolen anse hans påstående som en skeninvändning och fastställa beslaget. Antag nu, att han därjämte får böta 300 kronor och att virket vid försäljningen inbringar 900 kronor, erhåller den betjäning, som gifvit anledning till beslaget, af hela summan, 1200 kronor, 400 kronor. Jag är för min del öfvertygad om att det skall vara en frestelse för denna betjäning att söka förtjäna dessa 400 kronor. Summan är stor nog för att de skola vilja trakassera och ställa till obehagligheter. Redan från denna synpunkt sedt, hyser jag betänkligheter mot antagande af denna lag.

Men icke nog därmed! Om jag förflyttar mig till 12 §, finnes där föreskrift, att det må bli tillåtet att t. ex. inskränka tiden för betesrätten. Ja, huru långt det kan komma att gå därvidlag, vet jag icke. Men att det kommer att verka menligt på områdena i Norrland, är säkert. Men värre är, att ett bolag kan äga ett skogsskifte inuti fåbodvallskogen, som äges af de enskilde. Bolagen förfoga öfver stora områden och äro angelägna att skydda sina unga plantor. Och så kan den enskilde antingen tvingas att hålla vakt eller stänga eller, om han vill undvika dessa möjligheter, att på annat sätt hindra kreaturen att göra skada. Detta är nu obehagligt. Men icke nog med det! Särskilda föreskrifter kunna utfärdas, och man vet icke, huru dessa komma att se ut. För min del får jag säga, att jag icke känner mig tilltalad af detta.

Men häri ligger icke det väsentligaste. Det väsentligaste ligger däri, att dessa lagparagrafer, som vi här ha att behandla, äro ingenting annat än skrifna bestämmelser för att göra en annan lag effektiv, nämligen den oskrifna lag, som finnes i skogsvårdsstyrelsens hjärnor, i dess åsikter och vilja. Och om denna skogsvårdsstyrelse ändå vore enhetlig, så att den utgjorde en enda centralstyrelse, så skulle jag kunna förstå saken bättre, men det blir en styrelse så decentraliserad, att den sträcker sig ända från Ystad till Haparanda, och det råder den största olikhet i de särskilda tjänstemännens subjektiva uppfattning af saken. Däraf följer således, att det är så långt ifrån att det, såsom herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet yttrade, blir enhet i lagstiftningen, att det tvärtom i detta afseende blir den allra största brist i lagstiftningen. I detta sammanhang vill jag till bemötande af hvad herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet yttrade därom, att det skulle blifva enhet — han förbisåg väl icke, att i alla händelser Västerbotten och Norrbotten hafva sin dimensionslag och att redan från denna synpunkt brist på enhet i lagstiftningen är rådande — framhålla, att skogsvården blir olika så till vida, att, då det gäller att handla inom de respektive orterna, den subjektiva uppfattningen blir rådande och att, hvad värre är, den enskilde kan blifva utsatt

*Angående
skogslagstiftning m. m.*
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

för det största godtycke. Det behöfves icke mer än att man är en person, som i kommunalt och politiskt hänseende råkar att vara, om än aldrig så litet, mera radikal eller vänstervriden än skogsstyrelsen, för att den frestelsen skall ligga nära till hands att mot en sådan person tillämpa lagen på annat sätt än det hvarpå den tillämpas mot den, som är fullkomligt underdånig, om jag så får uttrycka mig. Mina herrar, jag har för min del sett Sveriges allmoge, sådan den är och sådan den varit från Engelbrekts dagar till närvarande stund, och den är sådan, att den icke är böjd att underkasta sig hvilket godtycke som hälst. Det är kanske denna frihetskänsla, som gör, att den — som utskottet och skogsvårds-kommittén uttrycka sig — föräldrade och i intet annat land existerande dimensionslagen kunnat tillämpas på de båda nordligaste länen; ty den preciserar i allt fall hvad man får göra och icke göra. Som sagdt torde detta vara orsaken till att Norrbottens och Västerbottens allmoge finner sig i en lag, som likväl har den förtjänsten gent emot många andra, att den innehåller noga bestämda föreskrifter. Så är det emellertid icke i den nu föreslagna lagen. Orsaken till att vi skola hafva denna lag, är, säger man, att det är absolut omöjligt att bestämma detaljerna, då förhållandena äro så olika och då endast forstligt bildade personer kunna säga, hvad man bör afverka och hvad man icke bör afverka. Ja, mina herrar, den kan ju hafva sitt möjliga värde, men det må ursäktas mig, att jag icke följer med på denna högre flykt. Så mycket tror jag i alla fall, att dimensionslagen äfven för Norrbotten och Västerbotten delvis underlättar denna möjlighet på så sätt, att när det gäller undermålig skog man är berättigad att göra framställning om utsynandet af sådana träd, som ansetts vara komna i onaturligt stadium eller då skogen lider af sjuklighet.

Allt detta gör, att jag för min del icke kan vara med om denna lag. Emellertid tror jag icke, att det finns stora förhoppningar om att densamma skall blifva afslagen, men jag hoppas att de herrar ledamöter af kammaren, som endast af vankelmod och för att få något bättre skulle vilja bifalla förslaget — personer, hvilka i likhet med mig inse nödvändigheten af att något bör göras och hvilka i likhet med mig äro färdiga att uttala sitt beklagande öfver den fruktansvärda skogssköfving som pågår — icke måtte låta inverka på sig, så att de endast för att få något af hvad slag som hälst antaga lagen. Mina herrar! Om vi kunna vara eniga om att afslå förslaget, tror jag, att detta afslag skulle kunna göras på ett så effektivt sätt, att vederbörande skulle blifva nödsakade att få den lagstiftning, som nu gäller för Norrbotten och Västerbotten, att blifva gällande för hela Norrland ned till Dalälven och hvarför icke äfven för Värmland, och jag tror att genom förbättring af den nuvarande dimensionslagen man skulle komma till ett tillfredsställande resultat.

Herr talman! På grund af hvad jag nu haft äran anföra, yrkar jag afslag å den föredragna paragrafen.

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.*

(Forts.)

Herr Widén: Herr talman, mina herrar! Då jag nu fått ordet, skulle jag egentligen begagnat detsamma till att bemöta en del inkast, som gjorts mot utskottets föreliggande förslag till skogslag.

Men jag kan dock icke underlåta att till en början skärskåda saken ur mera allmän synpunkt. Jag är alldeles för varm vän af en skogslagstiftning för att kunna underlåta detta. Och att jag det är, torde till en del bero därpå, att jag, så stadsbo jag än är, dock i detta afseende är landtbo till själ och hjärta. Jag är uppfödd på landet och äger själf ett litet hemman på Närikes slättbygd, hvilket hemmans största värde just ligger i den skog, som växer på detsamma. Jag torde därför med fullt skäl anse mig berättigad att vara mycket intresserad af denna fråga.

Såsom redan herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet vidrörde, har i år ett halft sekel förgått, sedan man här i landet först började sträfva efter att få en skogslagstiftning till stånd, en lagstiftning om vården af enskildes skogar, däri brytande med det låtgå-system, som från århundradets början — ja ännu längre — varit rådande på detta område. Det var nämligen år 1853, som vid det då hållna sjätte allmänna svenska landbruksmötet fråga första gången väcktes om statens rättsenliga åliggande och befogenhet att vaka öfver begagnandet och behandlingen af de skogar, som tillhöra enskilda personer. 1854 års Riksdag yttrade sig i samma riktning; och med anledning häraf tillsattes den 20 juni 1855 vår första skogslagskommitté. Jag tänker icke att här följa skogslagstiftningens i Sverige historia i detaljer — herrarne återfinna den i utskottets historik — men det är ett par märkesstenar på dess väg, som jag icke kan underlåta att fästa mig vid. År 1874 framlade Kungl. Maj:t för Riksdagen det första fullständiga förslag till lag om vård af enskildas skogar. Riksdagens båda kamrar antogo också förslag i detta hänseende, men dess värre två skilda förslag, hvilka voro hvarandra så olika, att de icke kunde sammanjämkas. Det förslag, som Andra Kammaren då antog, innehöll emellertid, bland annat, att, »därest vid afverkning af skog, ägaren af skogen eller jordens innehafvare icke droge försorg om för återväxt erforderliga åtgärder, Konungens befallningshafvande ägde att icke allenast med utsättande af de åtgärder, som för ändamålet ansågos erforderliga, vid vite ålägga jordens innehafvare att dessa åtgärder inom viss tid fullborda, utan ock, om så pröfvades nödigt, ställa den återstående skogen eller viss del däraf vid vite under förbud, antingen så att den icke finge anlitas för annat än husbehof eller ock på det sätt, att träd under vissa dimensioner ej finge från egendomen säljas eller bortföras». Herrarne torde ganska väl igenkänna likheten med det nu föreliggande förslaget. Detta förslag blef emellertid, såsom jag nämnde, icke Riksdagens beslut, men det återupptogs

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

sedermera upprepade gånger. Bland annat framlades det för 1883 års Riksdag och antogs äfven då af Andra Kammaren med 93 röster mot 84. Det framlades änyo vid 1885 års riksdag, men föll då, af skäl att frågan i sin helhet var öfverlämnad till domänstyrelsen för utredning. Jag har velat nämna detta, därför att, som herrarne hafva hört, några reservanter inom utskottet yrka, att ur det nu föreliggande lagförslaget skulle borttagas *förbudsbestämmelserna*. Jag har häremot velat påpeka, att åtminstone Andra Kammaren för sin del vid två föregående tillfällen antagit lagförslag, innehållande förbudsbestämmelser i ungefärlig öfverensstämmelse med dem, som enligt utskottets förslag nu skulle komma till stånd, hvilka förbudsbestämmelser till och med voro strängare i formen än det nu föreliggande lagförslagets.

Hvad *behovet* af en skogslagstiftning beträffar, har skogslagskommittén till full evidens utredt detsamma. Jag vill icke närmare ingå på resultatet af denna utredning — detta hafva herrarne kunnat läsa i utskottets betänkande. Men då det skulle kunna invändas, att denna utredning är några år gammal, har jag ur de af Konungens befallningshafvande senast afgifna femårsberättelserna för åren 1896—1900, d. v. s. de af dem, som hittills utkommit, inhämtat hvad länsstyrelserna i detta afseende hafva att förmåla. Icke mer än 8 femårsberättelser hafva utkommit, och af dessa behandla två stycken län, som icke skulle komma under denna lag, nämligen Västerbottens och Gottlands län. De öfriga sex meddela i denna sak följande:

Konungens befallningshafvande i *Kristianstads län* säger: »Skogsskötseln omfattas med stigande intresse. Från de norra delarne af länet klagas dock fortfarande, att skogsafverkningen på de flesta enskilda hemman bedrifves på ett förödande sätt, och att i dessa trakter skogsåterväxten icke synes hålla jämna steg med afverkningen.» Konungens befallningshafvande i *Kronobergs län* säger: »Skogsafverkningen bedrifves i allmänhet utan tanke på vikten af skogarnes fortbestånd eller af skogskapitalets tillgodogörande allenast i den omfattning, som med en rationell hushållning är förenligt. I och med järnvägsnätets utsträckning till länets skilda delar samt genom inrättandet af åtskilliga flottleder hafva skogarne, som därför på grund af svårigheterna att föra skogsprodukterna i marknaden mångenstädes haft ringa värde, hastigt stigit i pris och blifvit föremål för liflig spekulation. Till följd af nu anmärkta förhållanden har skogsafverkningen under en följd af år bedrifvits i sådant omfång och på sådant sätt, att den med fog kan betecknas såsom regelmässig öfverafverkning och i en mängd fall såsom skogssköfving. Då härtill kommer, att de enskilda skogsägarna mera sällan vidtaga några åtgärder till befordrande af skogens återväxt, kan med skäl befaras, att, så framt icke ändamålsenlig lagstiftning mellankommer, den tid icke är särdeles långt aflägsen, då största delen af länets vidsträckta enskilda skogsmarker komma att befinna

sig i synnerligen betänkligt skick.» Konungens befallningshafvande i *Skaraborgs län* säger i korthet, att »skogarne anlitas hårdare än som är med klok hushållning öfverensstämmande». Konungens befallningshafvande i *Södermanlands län* säger: »Öfverafverkning har under denna period icke mindre än under föregående ägt rum. Snarare har detta förhållande under perioden blifvit värre, då de jämförelsevis höga virkesprisen lockat i all synnerhet mindre jordägare att på detta sätt skaffa sig reda penningar. På ett och annat håll kan afverkningen till och med karaktäriseras såsom skogssköfving. Denna öfverafverkning och skogssköfving försiggår i form af för hårdt anlitage af skogstillgången genom kalafverkning med kvarlämnande af för framtiden odugliga träd och buskar. Vid afverkningen fästes i allmänhet föga afseende på markens bibehållande vid sin förmåga att åter framalstra skog. Skräp, skadad skog och marbuskar kvarlämnas, som hindra markens reproduktionsförmåga att göra sig gällande; marken får ligga längre tider utsatt för försämring genom sol och vind samt öfverväxt af hindrande skogsgräs.» Konungens befallningshafvande i *Örebro län* säger: »De enskildes skogar hafva på grund af de höga virkesprisen blifvit i ovanligt hög grad afverkade och i många fall till en grad, som icke står i rimligt förhållande till deras tillväxt, hvarjämte i sådana fall åtgärder för återväxt å de afverkade markerna ej vidtagits.» Konungens befallningshafvande i *Västmanlands län* säger: »Vid enskildes skogar har öfverafverkningen varit allmän äfven under nu behandlade period; till och med sköfving har mångenstädes förekommit, särskildt genom upplåtelse för afverkning på viss, i allmänhet kort tid, då ej sällan stora vidder totalt afverkats utan någon tanke på eller åtgärd för återväxt.»

Ja, detta var samtliga konungens befallningshafvande, hvilkas berättelser hittills hafva inkommit! Som herrarne finna, råder full öfverensstämmelse dem emellan; och jag tror icke heller, att någon kan jäfva riktigheten af dessa omdömen. För öfrigt ligger det väl inom hvars och ens erfarenhet, som blott iakttagit och tänkt något öfver dessa förhållanden, att icke allt i detta afseende är välbestäldt.

Det har sagts, att man har att repliera på *stats*skogarne, att vi hafva så mycket *stats*skogar, att det icke gör så mycket, huru de enskilda skogarna skötas. Jag vill därvid erinra, att våra *stats*skogar intaga af hela landets skogsareal endast 21,79 %, då däremot de enskilda skogarna utgöra 78,21 % och dock har jag härvid i de allmänna skogarna inräknat kommunernas skogar. Vi finna däraf, huru ofantligt stor roll de enskilda skogarna måste spela i vår skogshandtering. Men, säger man: låtom oss för det allmänna inköpa enskilda skogar för att på detta sätt öka *stats*skogarne, eller också bilda kommunalskogar. Ja, mine herrar, hafven I betänkt, hvad det innebär att inköpa skog i en någorlunda tillfredsställande omfattning. Om vi till exempel blott skulle försöka att öka *stats*

Angående
skogslagstiftning
m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

skogarna till den procent af landets hela skogsareal, som de utgöra i Tyskland, eller 32,7 % — i vissa länder utgöra statsskogarna en vida högre procent af hela skogsarealen — skulle vi nödgas inköpa skogsareal till en storlek af 4,832,816 hektar för en köpeskilling, som skulle gå upp till 238,000,000 kronor. Herrarna finna, hvilket oförnuftigt tal det är, då man vill påstå, att allt skulle vara väl beställt därigenom, att vi hafva våra statsskogar eller genom att vi sörja för tillökning af dessa. Det är nog på det viset, att för hela vår skogshandteringsrörelse är det de *enskilda* skogarna, som spela den ojämförligt största rollen. Det är, som landshöfding Treffenberg vid diskussionen i Första Kammaren vid 1896 års riksdag yttrade, att »skall träindustrien kunna lefva här i landet, så måste den lefva på privatskogarna».

Lösningen af frågan om värden af de enskilda skogarna är således en försvarsfråga af synnerligt stor vikt; och det är skäl att på densamma offra alla våra krafter för att komma till ett godt resultat. Man kan icke komma ifrån denna fråga på ett så lättvindigt sätt som en förstakammarreservant förmenat, då han säger, att, medan redan nu mera än hälften af vårt lands till areal af cirka 29,5 millioner hektar uppgående skogsmarker stå under forstlig ledning, den nu föreslagna skogslagstiftningen skulle sakna betydelse; d. v. s. han menar, att, då vi hafva lagar för Norrbotten, Västerbotten och Gottland, samt då staten äger så pass mycket skog, och alla dessa skogar äro underkastade skyddslagstiftning, behöfs ingen skogslagstiftning för öfrigt, utan i det öfriga Sverige kan man sköta sina skogar, huru man vill. Detta är väl det allra mest orättfärdiga resonemang som kan tänkas: att säga, att därför att vissa landsdelar hafva en lag, som tvingar dem att sköta sina skogar på ett förståndigt sätt, skola öfriga landsändar få använda sina skogar huru som helst.

Det har nu emot denna lag erinrats, bland annat, att utskottet i § 1 har infört föreskrift därom, att jämväl ägaren skall vara ansvarig för de åtgärder, som erfordras för att betrygga återväxten, i det fall att ägare och afverkare äro olika personer. För min del anser jag — och jag tror, att de fleste, som se rätt på saken, måste medgifva det — att det är en förbättring, som utskottet därigenom har infört i den kungl. propositionen. Jag vill erinra, att äfven enligt den kungl. propositionen kunde ägare drabbas af ansvar; han kunde åtminstone träffas af det afverkningsförbud, som äfven enligt den kungl. propositionen kunde meddelas. Utskottet har, för att aflägsna all tvekan härutinnan, ansett sig böra bestämdt uttala, att, för det fall att ägare och afverkare äro skilda personer, är ägaren jämväl ansvarig för de åtgärder, som erfordras för skogsåterväxtens betryggande. Skälen härför har utskottet fullständigt utveckladt i motiven. Till en början föreligger det praktiska skälet, att eljest vägen skulle öppnas för att genom skenupplätelser kringgå lagens stadganden. Men härtill kommer vidare, att det är ägaren,

som är närmast intresserad af, att skogen på hans egendom skötes så att densamma icke förstöres; och att det därför är i högsta grad med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att han också göres ansvarig för att skogen på ett för återväxten betryggande sätt behandlas. Det är till *ägarens* förmån, som åtgärder för återväxtens betryggande vidtagas; det är till *egendomens* bästa, som de göras. Det är *han*, som har och bör hafva närmaste tillsynen öfver att afverkningen sker på ordentligt sätt, och därest så ej sker, bör äfven han själf jämväl bära ansvar. Jag tror, att det vore fullkomligt orätt, om man skulle utesluta jordägaren från denna strid.

Man har tillika anmärkt, att utskottet bibehållit stadganden om afverkningsförbud. Redan förut är af en talare påvisadt, att utskottet i mycket hög grad *mildrat* stadgandena härom. Afverkningsförbud kan enligt utskottets förslag icke meddelas utan på framställning af skogsvårdsstyrelsen, och möjligheten att drabbas af sådant är sålunda väsentligt annorlunda än enligt det kungl. förslaget. — Reservanterna i denna del, herrar Jansson och Lundell, säga: »I Kungl. Maj:ts förslag lades ansvaret för skogens föryngring uteslutande på afverkaren, och vid sådant förhållande var det naturligt att stadga bestämmelser rörande dels afverkningens öfvervakande, dels afverkningsförbud, böter och beslag, ty det måste då gälla att ingripa snabbt och kraftigt för att hämma en skadlig afverkning.» Ja, var det med Kungl. Maj:ts förslag angeläget att »snabbt och kraftigt» kunna ingripa för att hämma en skadlig skogsafverkning, är det så äfven med utskottets förslag. Ty, såsom herrarne behagade finna, har utskottet föreslagit, att afverkaren i främsta rummet är ansvarig för att afverkningen bedrifves så att skogens återväxt icke äfventyras. Och i själfva verket skulle borttagande af möjligheten till afverkningsförbud vara att helt och hållet eludera den ansvarighet, som såväl Kungl. Maj:t som utskottet velat pålägga en afverkningsrättsinnehafvare. Jag vill erinra om, hvad jag förut vidrört, att Andra Kammaren vid riksdagarne 1874 och 1883 i de då antagna förslagen godkämt en liknande förbudsbestämmelse. Och jag vill dessutom nämna, att i ett förslag, som år 1889 antogs utaf Kalmar läns södra landsting — just den landsända, hvilken en af dessa reservanter representerar — äfven var infördt stadgande om afverkningsförbud i ungefär samma omfattning som det nu föreslagna afverkningsförbudet.

Nu ansträngde sig den ärade reservant, som talade för reservationen, att bevisa, att afverkningsförbudet i många fall icke kunde åstadkomma någon effekt. Ja, det är ju möjligt att det en eller annan gång kan komma för sent, men det är i alla fall bättre att hafva *något* användbart vapen än intet i striden mot skogssköflingen. Det vore ju orimligt, om en skogsvårdsstyrelse skulle med tystnad och stillhet nödgas åse, huru skogen å stora vidder sköflades, så att det vore uppenbart, att all möjlighet till naturlig frösådd borttoges, och dock icke skulle kunna ingripa förrän allt vore afverkad

Angående
skogslagstiftning
m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

och ytterligare två à tre år förflutit för att då verkställa skogssådd eller återplantering. Jag tror för min del för öfrigt, att de, som man här vill skydda, till största delen aldrig kunna komma att drabbas af detta förbud. *Den* drabbas nämligen icke af förbudet, som arligt söker ställa sig lagens föreskrifter till efterrättelse. Det gäller endast för *dem*, som söka undandraga sig lagens stadganden. Och ett borttagande af möjligheten till afverkningsförbud skulle vara att stadga den »öppna dörrens politik» för alla dem, som icke vilja ställa sig lagen till efterrättelse. För min del är jag af den bestämda öfvertygelsen, att, utan ett dylikt förbud, lagen skulle uti lagskiparens hand blifva ett träsvärd blott, med hvilket han aldrig kunde träffa någon — om det ens blefve ett så godt vapen.

Jag tror, att, om man öfver hufvud taget vill hafva en lag, måste densamma erbjuda någon möjlighet att i tid stäfja skogssköfving, så att man icke behöfver vänta, till dess den redan blifvit fullbordad, för att då tillse, såsom den nämnde talaren sade, huru man skall kunna skogsodla kalmarker. Nej, vi böra i stället se till, att det icke behöfver blifva sådana kalmarker. Det är en lag i det hänseendet, som vi behöfva.

Jag vill sluta mitt anförande med att åberopa ett yttrande, som en af landtmannapartiets mest framstående representanter, tillika en framstående ledamot af Andra Kammaren, Ola Andersson i Burlöf, yttrade år 1883 vid debatten angående då föreliggande förslag till skogslag. Han sade: »Vi böra komma ihåg, att summan af de enskildas väl är lika med det allmännas bästa, och ehuru jag anser, att statsmakterna böra bevaka det ena såväl som det andra, gäller dock det allmänna för mig högst. Ett ingrepp å den enskildes frihet är behöfligt, då dennes frihet, såsom den utöfvas, icke befrämjar det allmännas väl.» Det är den riktiga synpunkten på denna sak. Och med åberopande af detta får jag för min del lägga kammaren varmt på hjärtat att godkänna det föreliggande förslaget.

Herr Olofsson: Som herrarna se af min reservation, så är jag ej mycket förtjust öfver de föreliggande lagförslagen rörande vård af de enskildes skogar. Den fordran kan man väl ställa på en lag, att den skall innehålla hvad man får göra och icke göra; åtminstone det senare. Men om nu det föreliggande förslaget skulle antagas till lag, skulle det blifva skogsvårdsstyrelsen och en hel del tjänstemän, som skulle så att säga ställas i lagens ställe.

Det är ju hufvudsaken för mig att tala något för min reservation. Jag tycker, att det är nästan hårdt, att dimensionsprincipen skall så sättas å sido vid behandlingen af denna fråga, då vi i Jämtland ett kvarts sekel hafva arbetat på att erhålla något verkligt skydd för skogarna. Det föreliggande förslaget kan omöjligen enligt min uppfattning bereda något verkligt skydd för den sköfving, som

pågått och fortfarande pågår. Dimensionslagen däremot har många goda skäl för sig.

Jag skall nu be att få anföra något af hvad jägmästarna i Norr- och Västerbotten hafva yttrat.

En af dem har sagt: »Genom gällande dimensionslagar hafva blädningshyggena på naturligt sätt i allmänhet blifvit besädda, i det att kraftiga fröträd kvarlämnats i tillräcklig mängd och skogsförnyringen synes på många håll vara lofvande för framtiden.»

En annan säger: »Att den för orten gällande dimensionslagen, afseende både tall och gran, i de flesta fall verkat mycket välgörande, är otvifvelaktigt. Vackra, i sin kraftigaste växt stående ungdomskogar och medelåldriga bestånd äro räddade undan yxan och förekomma numera ofta och å ej obetydliga vidder.»

I samma stil yttra sig många af Norr- och Västerbottens jägmästare, och vid sådant förhållande synes det mig, att man från det hållet har ett ganska godt stöd för en dimensionslag, i trots af att bland jägeribetjäningen i allmänhet inga sympatier uttalats för en dimensionslag. De hafva naturligen hämtat sina teorier från utlandet, från Tyskland och andra orter, hvilket gör, att de i allmänhet icke äro böjda för att gå med på någon slags dimensionslag.

En jägmästare från en annan ort, som svarat på de frågor, som år 1897 framställdes till jägmästarna i allmänhet, har afgifvit följande yttrande: »Då någon dimensionslag ej tillämpats inom reviret, saknas erfarenhet härifrån om dess verkningar.»

På detta sätt tycker jag, att litet hvar hade bort svara, ty då de icke sett verkningarna af en dimensionslag, utan endast stödja sig på erfarenhet, hämtad från utlandet, så är det gifvet, att de kommit till sådana resultat, som de i allmänhet gjort.

Om jag sedan öfvergår till hvad Jämtlands läns landsting yttrat i denna fråga, så vill jag framhålla, att det enhälligt uttalat sig för antagandet af det föreliggande förslaget, som vi framlagt för regeringen och hvarom vi anhållit att erhålla en proposition till innevarande Riksdag. När man nu arbetat så länge på detta förslag och äntligen fått ett så acceptabelt förslag, som åtminstone vårt landsting antagit — att då med anledning af en petition, som har tillkommit på ett sätt, som jag beklagar att åtminstone statsrådet icke hade kännedom om, undanskjuta hvad man så länge arbetat på och som afser att få något verkligt godt till det allmännas bästa, det tycker jag är hårdt. Jag tycker, säger jag, att det är hårdt, att ett förslag som man så länge arbetat på, icke vinner gehör, utan att en petition, på ett så märkvärdigt sätt tillkommen, skulle kunna bringa denna vår önskan ur vägen.

Jag vill sedan omnämna hvad Konungens befallningshafvande Jämtlands län yttrat:

»Det sätt, hvarpå rörelsen på en del trakter bedrifves, är dock egnadt att, så väl i detta hänseende som i fråga om utsikten för skogens återväxt, framkalla stora betänkligheter. — Särskildt i

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

vestra Jämtland, där afverkningen hufvudsakligen drifves för utländsk räkning, eger fullständig kalhuggning rum i stor utsträckning, en sak, som, då, så vidt erfarenheten gifver vid handen, återväxt på de kalhuggna fjällslutningarna icke kan förväntas, torde ej minst ur klimatisk synpunkt medföra för orten rent af fördärfbringande verkningar.»

Då jag nu är inne på, huru det förhåller sig med våra skogar i Jämtland, kan jag icke underlåta att omnämna, huru det verkligen ter sig inom den domsaga, jag representerar. Där har ett stort bolag, nämligen Huså bolag, från början raserat skogen i västra Jämtland. Så kom det en skotte, som anlade flera sågar och som i femton års tid hufvudsakligen producerat staf af timmer ned till tre tums diameter. Hvad han lemnat har sedan tagits af en trämassfabrik. Där jag för cirka 18 år sedan i Undersåkers socken såg fina granskogar, ser det nu ut såsom kala fjäll. Den, som har någon fosterlandskärlek i bröstet, kan icke annat än beklaga, att skogen skall gå, utan att något göres för att hejda den sköfving, som pågår. Med det föreliggande förslaget tror jag dock icke, att någon överafverkning kan stämfjas, äfven om det af 1 § förefaller så. Men om man ser på 12 §, skall man finna, att lagen icke kan hejda någon som helst sköfving. Det står nämligen uti första stycket af denna paragraf: »Ej heller för sådan marks utläggande till nödig beteshage eller i öfrigt för brukande af nödig betesmark till betning af hemdjur.»

Förhållandena äro hos oss sådana, att man begagnar *all* skogs- mark till bete, och med stadgandet i denna paragraf är det gifvet, att hela lagen blir af noll och intet värde i fråga om skydd. Man får visserligen genom denna lag en dyrbar anordning med skogsvårdsstyrelse och dylikt, men något effektivt skydd får man enligt min uppfattning icke. Jag kan icke uraktlåta att tänka på den fråga, som jag förut här i Riksdagen väckt på tal, nämligen om fria resor för riksdagsmän. Jag önskar, att herrarne gått med på den och själfva kunnat komma upp till Jämtland för att studera skogsförhållandena där. Men den gången hade jag kanske för många socialister på min sida, och det är möjligt, att herrarne blefvo förskräckta, men jag är öfvertygad om, att det varit lyckligt, om mitt förslag hade antagits. Jag återgår nu dit jag började mitt anförande. Det förefaller mig som om man började komma på afvägar i vårt lagstiftningsarbete.

Man vill icke skriva en lag, som bestämdt säger hvad man får göra och icke göra, utan man lägger allt möjligt i myndigheternas händer. Men, mina herrar, jag ställer mig för ett ögonblick i bondens storstöflar. Jag har en stuga; den är måhända låg, men om själfva kungen kommer till min tröskel, så skall jag artigt bjuda honom stiga in, men äfven *han* skall veta, att det är *jag*, som är herre i huset, och detta skall bidraga till att stärka fosterlandskärleken, med hvilken man kan uträtta mycket.

Men med de lagar, som sätta tjänstemäns godtycke till bondens förmyndare, skall man uträtta bra litet godt.

Herr talman, jag anhåller att få yrka bifall till min reservation.

Angående
skogslagstift-
ning n. m.
(Forts.)

Herr Persson i Tällberg: Då det blir fråga om en lag af sådan beskaffenhet som denna, som är afsedd att i så hög grad ingripa i den enskildes handlingsfrihet vid förvaltningen af hans privata egendom, ligger det så nära till hands att tala om *förmynderskap* och oaktadt det kan ligga en viss sanning i dessa ord, ber jag dock att få säga, att jag för min del icke är rädd för detta förmynderskap, blott vi få en lag, som är tydlig och klar, så att jag vet, när jag efterlefver den eller står på gränsen att öfverträda densamma.

Jag anser mig böra säga detta, emedan jag har åtskilliga anmärkningar att framställa mot det föreliggande förslaget.

Det heter: »Å skogsmark tillhörig enskilde må ej afverkning så bedrifvas eller efter afverkningen marken så behandlas, att skogens föryngring äfventyras». När jag nu är med i Riksdagen, då denna lag stiftas, borde det väl vara en enkel sak att, om mina valmän frågade mig, hvad denna lag innehåller, jag också kunde gifva dem ett bestämdt svar på denna fråga. Men jag måste säga, att jag icke kan lämna ett sådant svar. Det beror på skogsvårdsstyrelsens subjektiva uppfattning, huruvida man får afverka skogen till fullo eller man måste lämna något. Jag kan icke säga, huru man skall handla för att icke komma i kollision med lagen. Svagheten i denna lag synes mig hafva tillkommit på den grund, att man sökt att här göra en så stor hatt, att den skulle passa för alla. Jag menar, att man har i — hvad skall jag säga — den ädla sträfvan att söka få till stånd en lag, som skulle passa för *hela* landet, i stället kommit fram med en lag, som, jag vågar säga, knappast passar för någon. Alltsammans blir, om jag så får säga, efter tycke och smak. Jag går och afverkar min skog och vill icke komma i kollision med lagen, men rätt som det är, kommer skogsvårdsstyrelsen och säger: nu är du på väg att bli en lagöfverträdare; det är *vi*, som sätta gränsen mellan hvad som är lofligt och olofligt.

Härvid kommer jag att tänka på, huruvida denna lag är en vanlig civillag eller en kriminallag. Ty man må säga hvad man vill och *kalla* denna lag för en *civillag* och alltså icke någon strafflag, är det dock så, att, när jag kommer till en viss gräns, en gräns, som jag själf icke vet hvar den finnes, inträder ett helt annat förhållande, ett quasibrottmål, därest jag har afverkat på ett sådant sätt, som icke godkännes af skogsvårdsstyrelsen. Jag kan anse, att jag har rätt att hugga så och så; jag är väl förtrogen med markens beskaffenhet och vet, att det är till skogens fördel, men i alla fall kan det hända, att skogsvårdsstyrelsen har en annan uppfattning. Alltsammans kommer således att bero på tycke och smak. Denna lag blir, enligt mitt förmenande, mera passande

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

att sätta i en kokbok än i en lagbok. Man tager efter tycke och smak — salt och socker efter behag. Man kan icke veta, hvad som är rätt. Denna svaghet har kommit in, därför att man tänkt, att lagen skulle tillämpas på alla orter i landet, där icke särskild skogslag förut finnes.

Såsom herrarna veta, har jag tagit mig friheten att väcka en motion om en liten ändring af 1 § i föreliggande lagförslag. Det är icke något förslag till fullständig omändring af ordalydelsen i denna paragraf, men förslag om ett tillägg, som enligt mitt förmenande är af högsta vikt. Det var nämligen så, att jag fruktade att det skulle finnas vissa köpare till afverkningsrätt, som kunde vara nog fiffiga att få in en bestämmelse i kontraktet, hvarigenom köparen fritog sig från skyldigheter, som han eljes, enligt Kungl. Maj:ts förslag, skulle hafva. Jag motiverade detta mitt förslag bland annat med följande: »Man torde ock få antaga, att hvarje framsynt och omtänksam skogsägare skall finna med sin fördel förenligt att ställa sig lagens föreskrift härutinnan till efterrättelse», d. v. s. hugga så, att icke skogens föryngring eller återväxt skulle äfventyras.

»Men helt annorlunda kan förhållandet blifva med den, som endast förvärfvat sig afverkningsrätt till skog. Hans intresse torde i allmänhet icke komma att sträcka sig utöfver hvad som är ägnadt att bereda honom största ekonomiska fördel», och tillade, att man kunde »befara, att den, som upplåter afverkningsrätt, icke alltid är mäktig att säkert bedöma ett kontrakts innebörd» och att således i kontraktet möjligen kunde insmugglas något, hvarigenom afverkningsrättens köpare sökte fritaga sig från sin lagliga skyldighet; och det är därför jag föreslagit, att man till den första paragrafen skulle lägga orden: »och vare för ty häremot stridande aftal eller kontraktsbestämmelser utan verkan.»

Nu har utskottet mycket lätt affärdat detta mitt förslag och sagt: »Gent emot det allmänna kunna emellertid hvarken jordägaren eller afverkningsrättsinnehafvaren genom aftal frikallas från berörda skyldigheters fullgörande, och att beträffande förhållandet mellan skogsägaren och afverkningsrättsinnehafvaren inbördes genom föreskrifter i förevarande lag inskränka aftalsfriheten torde icke böra ifrågasättas.» Utskottet förklarar sålunda här, att något sådant icke bör komma i fråga, och att det icke ens vore möjligt att begränsa aftalsfriheten. Jag håller lika mycket på handlingsfriheten som utskottets högt ärade ledamöter; men jag ber att få nämna, att vi hafva ett analogt fall i jordabalkens 1 kap. 2 §, där det beträffande köp m. m. heter på följande sätt:

»Ej må säljare i köpe- eller skiftesafhandling om jord och fastighet hädanefter förbehålla sig eller andra, att, emot någon i samma afhandling bestämd penningssumma, eller andra vilkor, få framdeles vinna egendomen åter. Sker det, vare utan verkan, och lagfart å sådant köp eller skifte icke tillåten.»

Det ansågs lämpligt 1810 att sätta in en sådan bestämmelse, och det har visat sig, att denna bestämmelse har varit till gagn och förebyggt många skenköp och hvarjehanda trakasserier, som därmed äro förenade.

Jag skall dock, herr talman, icke tillåta mig att göra något yrkande om bifall till min motion. Ty det skulle vara lönlös möda, då man ser, i hvilken riktning utskottet går. Det synes tydligt, att utskottet har en helt annan åskådning i detta fall, än jag har. Och denna utskottets åskådning framgår så mycket tydligare genom det tillägg, som utskottet gjort till § 1, oakadtt herr Staaff nyss yttrade, att utskottet velat förebygga, att någon för stor tunga skulle drabba skogsägarne. Jag ber att i detta sammanhang få uppläsa det tillägg utskottet gjort och se till, huru det förhåller sig med dess sträfvan att fritaga skogsägarne från tunga: »*Har sådan vanskötsel af skogsmark ägt rum, vare den, som låtit densamma komma sig till last, pliktig att vidtaga de åtgärder, som för återväxtens betryggande äro erforderliga. Är af ägare afverkningsrätt upplåten till annan och har denne gjort sig till vanskötsel skyldig, vare jämväl ägare ansvarig för att sådana åtgärder vidtagas; äge dock af den skyldige söka åter hvad han såhunda nödgas utgifva.*»

Oaktadt de anmärkningar, jag nyss framställde mot lagens otydlighet, hade jag för min del varit böjd att antaga detta förslag. Men med det tillägg, som utskottet här gjort, har också min ställning till detta lagförslag blifvit bestämdt preciserad. Här vill utskottet, att jordägaren skall vara ansvarig för den lagstridiga handling, som afverkningsrättens innehafvare kan göra sig skyldig till. Nu kan man visserligen säga, och kommer naturligtvis att anmärka mot mig i detta afseende, att det bör ligga i jordägarens intresse, att afverkningen sker på ett laglikmätigt sätt. Den anmärkningen är fullt riktig, men jag hade så när sagt — den hör icke hit. Ty det är väl omöjligt, att, om jag upplåter afverkningsrätten till en skog, som ligger 4, 5 eller 6 mil eller längre bort från mitt hem, jag kan åtaga mig något slags polisuppsikt öfver, huru afverkningen där bedrifves. Först då afverkningen gått så långt, att skogsvårdsstyrelsen inskridit, först då kommer jag under fund med, att ett brott blifvit begånget af den person, som innehar afverkningsrätten, och då är det *för sent* att tala om, att det ligger i *mitt* intresse, att afverkningen bedrifves på ett laglikmätigt sätt. Jag lider naturligtvis, jag så väl som det allmänna, på den grund att afverkningsrättens innehafvare har huggit för mycket. Jag vågar till och med påstå, att detta blir ett nytt rättsbegrepp, att en person skall svara för *en annans* handlingar.

Man svarar naturligtvis, att detta är icke något brottmål. Men jag undrar hvad lagöfverträdelse är, om icke brott. Och fortsätta vi läsningen af denna lag, måste vi erkänna, att vi komma öfver på det kriminella området. Det vilja herrarne väl icke förneka, ty här talas om både höga böter och fängelse.

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

På grund häraf skall jag, herr talman, be att få yrka, att det af utskottet i detta afseende gjorda tillägget måtte utgå. Då skulle det komma att heta i slutet af första stycket af denna paragraf: »... som för återväxtens betryggande äro erforderliga. Är af ägare afverkningsrätt upplåten till annan och har denne gjort sig till vanskötsel skyldig, vare afverkaren skyldig att sådana åtgärder vidtaga», nämligen de åtgärder, som erfordras för återväxtens befrämjande.

Jag skulle kunna framställa en hel del anmärkningar. Men min uppgift är icke att göra anmärkningar annat än där de äro högst nödvändiga.

En talare har förut påvisat, att 12 § fått ett sådant innehåll i utskottets förslag, att man med fog kan säga, att denna lag icke alls blir tilläpplad hos oss; och då är också lagens ändamål förfeladt. I *min* trakt åtminstone — jag talar naturligtvis för den trakt jag själf representerar — är förhållandet det, att *all* mark upplåtes till bete för hemdjur. Vi komma alltså att i visst afseende stå *utom* lagen. Och jag vill icke hafva den anmärkningen mot mig, att jag skulle vara nöjd med att icke hafva någon lag. Nej, jag *vill* hafva en lag, äfven om den innebär ett betydande förmynderskap, men en lag så pass tydlig och klar, att man vet, när man fullgör eller när man bryter mot den. Mina anmärkningar gälla ock lagens otydlighet och oklarhet.

Den 12 § har också fått ett annat tillägg i andra stycket af paragrafen, då det nämligen är öfverlämnadt åt vederbörande att hos Konungen begära förbud för betning under viss tid af året. Man hade sökt garantier i det fallet, i det att det skulle vara efter landstings och hushållningssällskaps hörande, som denna eventualitet skulle kunna inträda. Ja, om jag vore viss om, att landsting och hushållningssällskap vore en sådan folkrepresentation, som förde småfolkets och hemmansägarnes talan, skulle jag nog kanske vara böjd för att tro, att icke någon fara skulle ligga i detta stadgande. Men det är, ty värr, så, att våra landsting icke alltid hafva så tillräckligt djup kännedom om allmogen, som jag önskade att de skulle hafva. Och för det andra är icke Kungl. Maj:t bunden vid hvad landsting och hushållningssällskap yttra, utan Kungl. Maj:t har endast att inhämta deras utlåtande och har sedan naturligtvis fullständig handlingsfrihet.

Det kunde vara mycket att anmärka mot vissa strängare bestämmelser i denna lag. Men jag vill icke upptaga kammarens tid därmed. Ty min ställning till lagen blir gifven genom det beslut, som kommer att fattas beträffande ordalydelsen af första paragrafen. Jag anhåller därför, herr talman, att få yrka bifall till det af mig framställda ändringsförslaget.

Herr Henricson: Herr talman! Herr Daniel Persson började sitt anförande med att säga, att om, när han kom hem, någon af

hans valmän frågade hvad lagen innehåller, han då hade svårt att svara, huru man finge afverka. Jo, herr Daniel Persson, lagen innehåller i första paragrafen det, att man får afverka på hvad sätt som hellst, *blott icke* skogens återväxt äfventyras. Att uppdraga närmare bestämmelser, *huru* detta skall ske, är icke gärna möjligt, då det i vårt land är så olika förhållanden, att på den ena orten det kan ske genom plantering och frösådd, men på den andra måste ske genom fröträäd och småbestånd. Det är ju endast skogsvårdsstyrelserna och deras biträden, forstmännen, som kunna bestämma detta; och då kan man svårligen rycka in bestämmelser härom i lagen. Någon myndighet måste det ju vara; och lagen låter det här bli *skogsvårdsstyrelserna* med tillhjälp af de sakkunniga forst-tjänstemän, som de hafva. Skulle hvar och en få afverka efter godtfinnande *utan* att vidtaga någon åtgärd för skogens förnygring, befarar jag, att i många fall aldrig någon skog komme upp.

Vidare menade herr Daniel Persson, att det vore ett fel, att icke utskottet hade beaktat hans motion i högre grad, hvilken motion afser, att i kontraktet mellan skogsegare och afverkare införa några bestämmelser, som skulle gälla dem emellan. Jag kan icke finna det lämpligt, att man i en lag inför bestämmelser, som skola gälla förhållandet mellan afverkare och skogsegare.

Vidare hade han att göra en anmärkning om den förändring, som här är gjord i ett moment i afseende på den, som gjort sig skyldig till vanskötsel, att äfven ägaren vore ansvarig för att åtgärder vidtagas.

Ja, det är ju gifvet, att både egare och afverkare kunna vidtaga åtgärder, som äro hinderliga för skogsväxtens befrämjande, och det är ju då naturligt, att man skall vända sig till den, som gjort lagbrottet, afverkaren eller ägaren.

Denna fråga har — såsom vi hört — varit föremål för lagstiftningsarbete under 50 år och det synes sålunda vara på tid, att någon åtgärd snart vidtages. Ty om man redan i svunna tider, då kommunikationerna voro mindre goda och virkespriserna mindre höga, likväl ansåg det behöfligt att vidtaga åtgärder mot skogsköfling, huru mycket mera nödvändigt torde icke detta vara nu, då kommunikationerna blifvit så mycket lättare, priserna högre och afverkningen antagit sådana dimensioner, att det närmar sig till sköfling. Jag skall tillåta mig att nämna några siffror i afseende å exporten af trävaror och göra en jämförelse mellan ett par 5-års perioder. Under 5-års perioden 1876—1880 exporterades trävaror för ett sammanlagdt belopp af i rundt tal 494 millioner kronor eller i medeltal 98 millioner kronor om året. Under 5-års perioden 1896—1900 exporterades för ett belopp af 897 millioner kronor i rundt tal eller i medeltal 179 millioner kronor per år, och det sista året uppgick exporten till 200 millioner kronor. Att en sådan stegring icke kunnat ske med fästadt afseende vid skogar-

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

nas bestånd, därom äro alla forstmän ense. Detta manar oss att vidtaga åtgärder i tid; ty om vi icke gör detta, kommer exporten att gå tillbaka, och detta kommer att inverka högst menligt på våra finanser.

Jordbruket kallas ju vår modernäring; och jag hoppas, att jordbruket fortfarande kommer att vara det. Men under det att vi förut hade en ganska afsevärd export af spannmål, har denna nu nedsjunkit till en obetydlighet. Jag skall be att äfven i det fallet få nämna några siffror. Under 5-års perioden 1876—1880 exportrades spannmål för i rundt tal 39 millioner kronor per år, medan under den senaste 5-års perioden 1896—1900 exporten uppgått till endast omkring 4 millioner kronor per år, ja, för 1900 blott till 2 millioner kronor.

Detta visar, att vi i afseende å spanmålsodling icke kunna upptaga konkurrensen med andra länder, som i det fallet äro mera gynnsamt situerade än vi. Vi ha blifvit hänvisade till boskapsskötsel, och denna näring kan ju också för oss vara den mest naturliga, och därför är att hoppas, att vi allt mer och mer skola ägna oss åt densamma.

Men om vi vilja trygga vår ekonomiska ställning, tror jag, att det äfven är nödvändigt, att åtgärder vidtagas till främjandet af en god skogsvård. Omkring 40 procent af vårt lands areal är skogbärande mark och af denna mark innehafvas 80 procent af enskilda skogsägare. Däraf framgår med all tydlighet, att det är ytterst viktigt, att man i tid vidtager åtgärder, för att icke denna stora skogbärande areal skall blifva sköflad. Det måste ur rent statsekonomisk synpunkt vara af stort intresse, att man inför bestämmelser, som skydda privatskogarne från att gå under.

Jag skall icke uppehålla tiden längre. Men jag vill sluta med att anföra några ord, som Agardh uttalat i sin bok: »Om Sveriges skogsväsen». Han säger där, bland annat: »Man kan utan tvekan förklara, att Sveriges tillvaro såsom en själfständig stat, såsom ett civiliseradt land beror däraf, om det har skogar eller icke. Man tänke sig ett bergland högt i norden utan skogar, kalt, betäckt endast af ljung och enbuskar, så har man ju Island i stället för Sverige. Längre kan väl det folk, som skogarne lämnat efter sig, kämpa mot naturens alla förstörande elementer, mot blåsten och kölden utan skydd, mot hettan utan skugga, med åkrar utan regn, ett land utan källor, floder uttorkade hvarje sommar, sjöar förvandlade till träsk. Till slut måste detta folk duka under och öfvergifva ett land, som nekar det de första vilkoren för lifvet.»

Herr talman! Jag yrkar bifall till den nu föredragna paragrafen.

Herr Wiklund: Herr talman, mina herrar! Då denna fråga utan tvifvel torde få räknas såsom en stor nationalekonomisk fråga och icke såsom en fråga, som endast har lokal betydelse, kan man

däri finna den förklarande anledningen till, att man gärna vill yttra sig, innan ärendet afgöres. Jag har inom utskottet deltagit i behandlingen af det nu föreliggande lagförslaget och därvid biträdt det beslut, som utskottet fattat beträffande detta förslag, och min åsikt om detsamma kan därför sägas vara uttryckt i utskottets utlåtande, men jag vill i alla fall här ytterligare betona, att jag anser det vara icke blott önskvärdt, utan till och med en bjudande plikt, att söka åstadkomma en lagstiftning, som kan för framtiden bevara skogarnes bestånd och i någon mån hejda den nu pågående öfverafverkningen af desamma. Det kan nämligen icke bestridas, säga hvad man än vill, att på många ställen i vårt land råder en högst betänkelig öfverafverkning af skogarne. Dimensionerna gå ned för hvarje år, hvilket förhållande äfven erkännes af de större skogsägarna, ja, till och med af sågverksbolagen. Har man dessutom varit i tillfälle att aktgifva på förhållandena vid t. ex. de större vattendragen i Norrland, där årligen miljontals timmer flottas ned, kan man lätt konstatera, hurusom dimensionerna minskas år ifrån år.

Om det emellertid nu blott vore fråga om detta förhållande, kunde måhända sägas, att någon öfverhängande fara icke härvidlag föreligger, ty därmed är dock icke bevisadt, att icke skogsskötseln bedrifves rationellt. Men det gäller icke blott det nämnda missförhållandet, utan på många ställen pågår till och med en högst bedröflig skogssköfving. Sedan de dimensioner, som ansetts lämpliga till försågade varor tagits ut, låter man resten blifva pappersvirke och props. Man kan nästan vara frestad att säga, att den skogsskötsel, som nu bedrifves, består däri, att man hugger ned, hvad som finnes, utan att göra något för att bereda marken för ny, kommande skogsbörd eller för att på annat sätt befordra skogens återväxt. Icke ens de allra mest lofvande ungskogarne skonas, utan allt synes vara anlagdt på att för tillfället erhålla den största möjliga valuta af skogen. Det är icke blott på de mindre skogsägarnes skogslotter, som något sådant förekommer, utan det tillgår på samma sätt på de större skogsägarnas egendomar, ja, med få undantag när, äfven på de stora skogsbolagens komplexer. Att detta innebär en synnerligen stor fara för framtiden ligger i öppen dag.

I sammanhang härmed kan jag icke underlåta att erinra om ett yttrande, som helt nyligen afgifvits af öfverjägmästaren Fredenberg vid ett sammanträde, som nyligen hölls här i Stockholm af föreningen för skogsvård. Han erinrade vid detta tillfälle om, huru allvarsam den fara är, som hotar våra skogars bestånd genom den hastiga, ohejdade och ofta illa skötta afverkning, som äger rum i våra skogar, och han sammanfattade sitt sakrika anförande däri, att behovet af en effektiv skogslag vore så påträngande — särskildt för Norrland med dess af en hög breddgrad härflytande betingelser — att, om en sådan lag icke komme till stånd, vi inom en mycket öfverskådlig framtid, 20 till 30 år, skulle få upplefva de mest ödesdigra följder af denna underlåtenhet genom en till en bråkdel af

*Angående
skogslagstiftning m. m.*

(Forts.)

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

den nuvarande nedgående virkesexport och en allt mera aftynande möjlighet för befolkningen i många trakter af Norrland att finna uppehälle. Jag tror, att detta yttrande är väl värdt att beaktas.

Skogsbruket utgör ju, som vi alla veta, en af landets största och viktigaste näringar. Men att en så stor och viktig näring får bedrifvas på sådant sätt, att densammas bestånd äfventyras för framtiden, måste för landet i sin helhet innebära de allra största vådor. Besinnar man vidare, hvilka stora summor det är, som årligen flyta in i landet för exporterade trävaror, tror jag, att man måste erkänna, att starka skäl tala för att något bör göras, för att icke den stora och rika inkomstkälla, som vi äga i våra skogar, skall allt för snart sina ut.

Det är ju gifvet, att, när man skall söka lagstifta i en sådan fråga som denna, mötes man af synnerligen stora svårigheter. Säkerligen komma också åtskilliga anmärkningar att framställas mot detta förslag, anmärkningar, som i större eller mindre mån kunna vara befogade. Det har redan framställts den anmärkningen mot § 1, att där icke närmare preciseras, hvilka åtgärder som böra vidtagas för skogens återväxt. Vid första påseendet kan en sådan anmärkning tyckas äga ett visst berättigande, men vid närmare eftersinnande tror jag, att man icke kan fästa alltför stort afseende vid densamma. Vårt lands vidsträckta läge, skogens olika växtlighet och markens olika beskaffenhet i olika delar af landet, gör det nästan omöjligt att i en sådan allmän lag som denna närmare precisera hvad man egentligen bör göra för att sörja för skogens återväxt. Lagförslaget upptager därför också endast vissa hufvudgrunder, under det att det öfverlämnas åt de lokala myndigheterna att närmare tillämpa lagen med hänsyn till de förhållanden, som råda å hvarje särskild ort. Vi veta, hurusom det i en landsdel anses vara förenligt med en rationell skogsskötsel att kalhugga skogen och därefter beså marken med skogsfrö, medan det i en annan landsdel måhända anses vara lämpligare att plantera skog och i en annan återigen att bedrifva själfva afverkningen så, att fröbestånd kvarlämnas och därigenom skogens återväxt befordras. Allt detta måste efter mitt förmenande öfverlämnas åt de lokala myndigheterna, då jag anser det vara en omöjlighet att i lagen närmare bestämma, huru i hvarje särskildt fall skall förfaras.

Det har nu anmärkts, att därigenom skulle allt för mycket öfverlämnas åt skogsvårdsstyrelsernas godtycke. Jag tror emellertid icke, att faran härvidlag är så stor, då ju nämligen dessa myndigheter tillsättas af landstingen och af hushållningssällskapen. Man har ju vid sådant förhållande allt skäl att antaga, att i skogsstyrelserna endast skola insättas förfarne män, som äro väl förtrogne med ortsförhållandena.

Beträffande det förslag, som herr Olofsson i Digernäs framställt i sin reservation, vill jag för min del säga, att jag är öfvertygad därom, att en dimensionslag vore den mest lämpliga för såväl

Jämtlands som Västernorrlands län. Erfarenheten af dimensionslagens verkningar inom Västerbottens och Norrbottens län har visat, att en dylik lag har varit till största gagn för dessa läns kusttrakter. Förhållandena inom Jämtlands och Västernorrlands län äro i mångt och mycket likartade med de förhållanden, som råda i Västerbottens kustland. Jag tror därför, att en dimensionslag vore att föredraga i fråga om dessa båda län. Men förutsättningen för, att en undantagslagstiftning skall tillämpas beträffande en viss landsdel, är enligt mitt förmenande ovillkorligen den, att befolkningen inom den landsdel, för hvilken undantagslagstiftningen är afsedd att gälla, själf önskar komma i åtnjutande af en sådan. Men man kan icke säga, att så är händelsen med befolkningen i Västernorrlands och Jämtlands län. Visserligen har en motion i detta syfte afgifvits här i kammaren, men i denna ha icke Västernorrlands läns representanter instämt. Dessutom veta vi ju, hurusom befolkningen inom sistnämnda län otvetydigt gifvit tillkänna, att den icke önskar en dimensionslagstiftning. Det är af denna anledning, som jag icke kunnat vara med om att inom utskottet tillstyrka en dimensionslag för dessa båda län, oaktadt jag för min egen enskilda del anser, att en sådan skulle vara synnerligen gagnelig.

Då jag således anser, att skogsskötseln är en af landets viktigaste näringar; och då jag vidare anser, att en så stor och viktig näring icke får bedrifvas på sådant sätt, att densammans bestånd för framtiden äfventyras; samt då jag slutligen anser, att det nu föreliggande förslaget, sådant det blifvit af utskottet modifieradt, bör vara acceptabelt, anhåller jag, herr talman, att få yrka bifall till den nu föredragna första paragrafen.

Herr Emthén: Herr talman! Jag vill tillkännagifva, att jag kommer att med min röst understödja det nu föreliggande förslaget. Jag vill på samma gång meddela herrarne hvad en stor del af befolkningen i Västernorrlands län och vissa trakter af Jämtlands län ha för åsikter i fråga om den förevarande skogslagstiftningen.

I Högsjö i närheten af Sundsvall hölls den 13 april ett större skogsmöte, där man enade sig om följande uttalande — jag skall endast uppläsa första punkten — »att en återväxtlag är af behofvet påkallad — men att en dimensionslag däremot ansågs komma att blifva för skogsägarna allt för tryckande och verka därhän, att bolagens jordförvärf därigenom högst betydligt underlättas, utan att rationell vård och skötsel af skogen i nämnvärd grad ernås.»

Liknande möten — på många ställen äfven kommunalstämmor — ha hållits på icke mindre än 24 olika platser inom dessa län, och de ha till mig inskickat sina resolutioner. Jag vill nu icke trötta kammaren med att läsa upp alla dessa, utan jag skall inskränka mig till att namngifva de orter, där de ifrågavarande mötena hållits, nämligen: Ståde (med Tuna, Attmar och Torps socknar), Indals, Ljustorps, Nora, Stigsjö, Högsjö, Nordingrå, Vibyggerå, Skorpeds,

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Sidensjö, Trehörningssjö, Själevads, Bodens, Ramsele, Helgums, Eds, Resele och Adalslidens socknar, samtliga i Västernorrlands län, samt vidare Fors, Ragunda, Håsjö, Stugum och Borgvattens socknar, de senare i Jämtlands län. Af dessa möten ha de flesta uttalat sig i samma riktning som mötet i Högsjö, nämligen för en återväxtlag. Dock vill jag upplysa, att ett par socknar ha uttalat sig för, att ingen lag i detta afseende måtte komma till stånd; en bland dessa socknar är Stugums socken, som är Jämtlands rikaste skogssocken. Antalet på dessa möten närvarande vågar jag anslå till vid pass 2,500 à 3,000 hemmansägare; — detta torde icke vara för högt räknadt, då på ett enda möte voro närvarande icke mindre än 215 skogsägare, och då mötenas antal, som jag nämnt, utgjort tjugufyra, är antalet ej för högt beräknadt.

Hvad beträffar dimensionslagen, som blifvit förordad uti en motion af herrar jämtlänningar, har det blifvit påvisadt både nu här i kammaren och förut af flere myndigheter, huru jag vågar säga, olyckligt det skulle blifva för Västernorrlands län, om detta lagförslag blefve upphöjdt till lag. Vi kunna vara förvissade om, att därest den kungl. kommittén, som år 1897 genomreste så godt som hela dessa tvenne län, kommit till den uppfattningen, att en dimensionslag skulle lämpa sig för dessa trakter, hade den nog framlagt förslag därom i sitt utlåtande. Vi ha i Västernorrland varit i tillfälle att se, huru en dimensionslag skulle verka. Der hafva skogsägare upplåtit afverkningsrätten till alla träd, som hålla 10 tum vid brösthöjd, således ungefär samma dimension som nu ifrågasättes för Västernorrlands och Jämtlands län. Men sedan en dylik afverkning ägt rum, har den öfriga skogen efter några år endera blåst omkull eller också borttorkat. Det är att märka, att det där var fråga om granskog. Furskog skulle ha stått sig längre. Meningen med en dimensionslag är ju att skydda återväxten, men för min del anser jag att en sådan lag skulle vara till skada för granskogen i de tvenne nämnda norrländska länen.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till det föreliggande lagförslagets första paragraf.

Herr Öhngren: Herr talman! De erinringar, som jag kommer att göra i denna viktiga fråga kunna ju icke tillmätas så stor betydelse, då jag hvarken är forstman eller skogshandlare. Jag grundar mina iakttagelser rörande denna fråga endast på en nära 30-årig beröring med norra Ångermanlands skogsägande allmoge, hvilken många gånger, till och med ofta, frågat mig till råds med afseende å sina skogar. Visserligen har det då mera gällt ekonomiska frågor, men jag har i alla fall kunnat bilda mig en mening om hvad som för denna allmoge kunnat vara godt och nyttigt, och denna min mening har icke i ringaste mån rubbats däraf, att jag deltagit i detta lagförslags behandling i Västernorrlands läns lands-

ting, eller af hvad jag hört anföras i skogsutskottet, där jag haft äran vara suppleant.

Af den debatt, som här redan ägt rum, förstår jag, att jag i denna fråga tillhör minoriteten, men jag anser mig likväl skyldig att tillkännagifva min ställning till det föreliggande förslaget, så mycket mera, som jag är fullt förvissad om, att denna fråga måste i en eller annan form här upptagas till förnyad behandling, för såvidt icke våra gagnvirlesskogar skola fullständigt försvinna. Jag föreställer mig, att det ursprungliga syftet med begäran om en skogslag varit att skydda och bevara och, om möjligt, föröka landets skogskapital. Detta har åtminstone varit min uppfattning.

Såsom en hvar af oss vet, äro naturförhållandena inom de olika delarne af vårt land synnerligen olika, och detta gör, att hvad som för den ena landsändan kan vara af nytta och gagn för skogen kan i den andra vara utan värde och kanske rent af vara till skada för skogen. Jag fruktar, att en återväxtlag skulle för Norrland ha en sådan verkan, som jag i det senare fallet antydde. I södra och mellersta Sverige däremot skulle, enligt af hvad jag hört och enligt hvad jag sökt skaffa mig upplysning om, en dylik lag komma att blifva af synnerligen stor nytta och betydelse. Men man måste erinra sig, att i södra och mellersta Sverige är, i stort sedt, den gröfre skogen redan afverkad och att där icke förefinnes något känt behof af skydd för gagnvirke. Befolkningen där har anpassat sig efter de förhållanden, under hvilka de lefva, och, enligt hvad jag hört, har man där så småningom lärt sig att vårda och värdera, hvad som finnes kvar af skogarne. Man har virke till husbehof, och man anser sig få en nöjaktig inkomst genom att sälja öfverskottet, såsom till exempel till props- eller sparreexportörerna, kol- eller trämasseindustrin, som med fördel kan använda småvirket. Således förefaller det mig icke alls egendomligt, att man i dessa delar af landet känner sig tillfredsställd med det föreliggande lagförslaget, ty det betryggar återväxten just af det material, som man där anser sig behöfva. Det förundrar mig, som sagdt, icke att man där åtnöjer sig med denna lag och rent af fruktar en lag med strängare föreskrifter.

I Norrland är förhållandet annorlunda. Där kommer en återväxtlag, åtminstone som jag tror, att göra föga nytta. De fördelar, som skulle följa af lagen, kunna icke uppväga de olägenheter och kostnader, som den skulle medföra. Dess bättre finnes ännu i Norrland en afsevärd massa af gagnvirke med gröfre dimensioner, och detta gagnvirke *måste* skyddas för öfverafverkning och sköfling. Vid den stora forstkongressen i Paris framhölls, att konsumtionsbehovet af gagnvirke icke oväsentligt öfversteg produktionen af sådant och att något öfverskott däraf, sedan Amerika börjat konsumera sina egna tillgångar i den vägen, vore att påräkna uteslutande från Skandinavien, Kanada samt möjligen från Österrike och Ungern. Detta gifver enligt mitt förmenande ett tämligen säkert stöd för det

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

antagandet, att vårt gagnvirke, i den mån tillgångarne på denna vara komma att minskas å världsmarknaden, skall i framtiden betinga pris så höga, att vi därom nu knappast kunna ha en aning. Detta gäller naturligtvis i främsta rummet det gröfre gagnvirket.

Af en af motionerna i denna fråga framgår, att priset å småvirke, jämfördt med priset å gagnvirke, räknadt i kubikmassa, ställer sig som 15 till 70. Detta innebär, att, om vårt gröfre gagnvirke icke skulle komma att i någon väsentlig del ingå i exporten, skulle värdet af denna komma att gå ned i högst betydlig grad. Äfven om den exporterade kubikmassan skulle vara densamma — hvilket jag vill hoppas och tro, att den skall blifva — skulle i alla fall värdet af trävaruexporten, enligt den nyssnämnda proportionen, nedgå från 200,000,000 kronor till 50,000,000 kronor. Detta är en sida af saken, som man bör tänka på, när man skall gå åstad och besluta en lag, som kan skydda detta gagnvirke från sköfling.

Jag anser för min del, att vi låta denna rika nationaltillgång, som vi ha i vårt gagnvirke, förfaras just genom att påtvinga Norrland en skogslag, som icke är lämplig för Norrland. Att lagen icke skyddar för öfverafverkning och sköfling af gagnvirke medgifves af alla. Den *enda* lag, som har utsikt att kunna genomföras, åtminstone med kraft, och som skulle kunna gifva skydd för det norrländska gagnvirket, är en väl afpassad dimensionslag. Men denna lag måste vara så afpassad, att den icke står i vägen för hjälpgalling, nödig hyggesrensning m. m. Just genom tillämpning af en sådan skogslag skulle skogen komma att uteslutande bestå af friska, fullt frödugliga träd. Därigenom skulle enligt mitt förmenande skogens återväxt medelst själfsådd på ett kraftigt sätt befrämjas och, hvilket jag ännu mer vill betona, den värdefulla stamform, som är säregen för Norrland, blifva bibehållen, något som från de flesta håll, där man yttrat sig opartiskt i frågan, medgifvits icke vara möjligt genom återsådd. Härtill kommer, att den oerhördt stora tillgång på skadad, undertryckt och oväxtlig skog, som nu finnes, skulle för en oberäkneligt lång framtid blifva tillgänglig såsom råmaterial för såväl kol- som trämasseindustrin. Blefve däremot för Norrland en återväxtlag fastställd, så bragtes icke industrien i det läge, att den tvingades uppsöka mindrevärdigt småvirke och således företaga nödig rensning af de norrländska skogarna, utan följden blefve, att allmogen utan kontroll komme att tillhandahålla industrien småvirke, så långt det räckte, utan hänsyn därtill, om virket vore växtligt, oväxtligt, skadadt eller undertryckt. Faran är för ögonblicket mera öfverhängande, än den någonsin varit, därför att de inflytelserika trävarumännen, som väl nu hafva funderingar på trämasseindustri, söka att i Norrlands floddalar genomdrifva flottning efter kubikmassa. Hittills har lyckligtvis det förhållandet rådt, att flottning betalas pr stock, och sådan flottning har blifvit för dyr, för att det skulle löna sig att till kusten neddrifva ungskog, som bort bibehållas. Detta har åstadkommit det lyckliga förhållandet, att,

såvidt jag kunnat se, förödelserna rätt mycket inskränkts till kustlandet och trakterna kring järnvägarna. Hvad emellertid denna förödelse i kustlandet betyder, torde väl sedermera närmare framhållas af den, som här kommer att yttra sig från vetenskaplig synpunkt. Den torde medföra större olägenheter än endast den, att landet blifvit kalhugget. Hädanefter kommer emellertid, som sagdt, flottningskostnaderna för småvirke att blifva obetydliga, och följden däraf torde en hvar af oss lätt kunna förutse.

Jag kommer nu till alldeles motsatt mening mot den föregående ärade talaren. Jag vill påstå — och jag känner, att jag har fullkomligt rätt häri — att, sedan den norrländske bonden afverkat såväl den gröfre skogen som ungsbogen, han i bästa fall icke längre kan uppehålla sig med enbart jordbruk. Just då komma hemmanen, såväl åkern som skogsmarken, att för en ringa penning öfvergå till bolagen. Så kommer det ovillkorligen att gå, ty bönderna kunna icke vänta på, att skogen åter skall växa upp. Den var ett stöd för jordbruket, och detta är ingalunda någon tilltalande framtidssyn för den, som i likhet med mig tror, att en själfägande bondestam i Norrland är alldeles nödvändig för denna landsdel och dessutom återverkar på förhållandena i hela landet.

För öfrigt är motståndet mot dimensionslagen förunderligt. Den, som vill studera sådana frågor och se de praktiska resultaten af en dylik lag, kan göra detta genom att resa utefter gränsen mellan Västernorrlands och Västerbottens län. På den ena sidan tillämpas en dimensionslag — om jag icke missminner mig sedan 1884 — och på den andra sidan råder fri afverkningsrätt. Där kan man praktiskt se, huru dimensionslagen har verkat. Där kan man iakttaga dess förmåga att skydda det gröfre virket mot sköfling, och där kan man äfven finna, att denna lag icke i Norrland medfört de vådor, som den skulle kunnat medföra med afseende å den bättre skogen nere i landet. Jag är icke den, som absolut vill hålla på en dylik lag för *allt* virke. Jag skulle hafva gladt mig, om den åtminstone blifvit tillämpad på *furu*.

Jag står således fortfarande på dimensionslagens ståndpunkt. Emellertid vill jag icke bära ansvaret för att med min röst hafva bidragit till den nu framlagda lagens fall, utan jag kommer helt säkert att rösta för densamma. Men jag vill i det allra längsta arbeta för, att Västernorrlands och Jämtlands län undantagas från lagens giltighetsområde, så att regeringen — hvilket jag hoppas med god vilja skall vara möjligt — må kunna redan till nästa år framlägga ett lagförslag i den riktning, som Västernorrlands och Jämtlands läns landsting hafva utarbetat. Denna lag skulle då kunna hinna träda i kraft samtidigt med den lag, som vi nu behandla, d. v. s. den 1 januari 1905. Detta vore ingen orättvisa hvarken för den ena eller för den andra, och under förhoppning, herr talman, att så kommer att ske, ber jag att för närvarande få

Angående
skogslagstiftning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.

beträffande såväl förevarande § 1 som hela lagförslaget i öfrigt instämman i herr Olofssons i Digernäs reservation.

(Forts.)

Herr Trolle: Herr talman, mina herrar! Jag skall af lätt förklarliga skäl icke fördjupa mig i några detaljer särskildt med afseende å den fråga, som nyss berörts af den siste ärade talaren eller dimensionslagens utsträckning till andra norrländska län än Västerbottens och Norrbottens län. Då jag säger: af lätt förklarliga skäl, afser jag tydligen, att detta är en fråga, som för mig och kanske äfven för andra af utskottets ledamöter varit af ytterst svår-löst natur. I saknad af personlig erfarenhet om hithörande förhållanden måste man ju stå rådvill och får då lyssna till hvad de personer, som känna till förhållandena, anse samt söka att på grund af hvad under diskussionen anförts bilda sig en öfvertygelse.

Då jag i sista stunden under utskottets arbete ställde mig på majoritetens sida i denna fråga, var det därför att — på sätt utskottet i sin motivering antydte — befolkningen i de orter, den föreslagna lagstiftningen skulle gälla, icke står såsom en enig, utan såsom en söndrad befolkning. Det sades visserligen, — såsom det alltid i liknande fall säges — att man icke skall lita på framkomna petitions- och andra listor, ty det är så lätt att få personer att skriva sina namn på sådana. Hvem som helst kan låta anteckna sig, och den höga siffra, som man eventuellt kan uppvisa, behöfver ingenting bevisa. Men, mina herrar, i anslutning till dessa listor hafva ju åtskilliga ledamöter utaf Riksdagen, så väl af dess Första som af dess Andra Kammare, uttalat sig, och då kan man ju enligt min åsikt i hvarje fall konstatera, att de män, som känna till förhållandena, icke sinsemellan äro ense om det bästa sättet. På denna grund har jag gått med majoriteten, och jag har gjort detta, särskildt därför att utskottet motiverat sin hemställan om afslag å motionen i sådana ordalag, att det väl torde vara klart äfven för dem, som icke gilla det slut, hvartill utskottet kommit, att utskottet i denna punkt handlat i den fullständigaste goda tro. Vi hafva antydte, att, därest denna lag, hvilken, såsom jag hoppas, nu skall i dag eller under morgondagen antagas, icke skulle visa sig vara lämplig beträffande ifrågavarande landsdelar, de myndigheter och korporationer, på hvilka sådant kan ankomma, väl icke lära underlåta att i vederbörlig ordning försöka få till stånd en ändring i hithörande afseenden.

Hvad de öfriga anmärkingar beträffa, som under diskussionens gång framställt, har det synt mig, som om de blifvit bemötta från åtskilliga håll, och därutinnan torde icke återstå så mycket för mig att säga. Men i en fråga af så stor nationell betydelse må det dock tillåtas mig säga några ord.

Af oss alla, framför allt af oss, som bebo Sveriges landsbygd, finns det väl ingen enda, som icke i sin bygd och i sin närhet sett exempel på sådan vanvård af skog, att han inom sig hyst den lifliga

tanken: här är förvisso ett fall, där jag gärna skulle vilja se, att lagens arm finge hejdande ingripa. Jag är alldeles öfvertygad därom, att bland oss i detta rum ingen finnes, som icke haft ögonblick, då han inom sig så tänkt och talat. Nu föreligger här en skogslag afsedd att just i dylika fall stå det allmänna till tjänst, och likväl är man synnerligen betänksam. Vare det fjärran från mig att förtänka någon denna betänksamhet, ty det kan ju icke hjälpas, att denna lag med klara och oförtydbara ord lämnar en del föreskrifter, som kunna sägas vara en hämsko på den dispositionsrätt, en jordägare är van att anse sig innehafva. Då den kungl. propositionen först kom i mina händer, föreföll det mig — jag får öppet erkänna detta — som om den i åtskilliga afseenden gick så långt, att jag undrade, huruvida jag en gång skulle kunna skänka min röst åt densamma.

Men den kungl. propositionen är ej liktydig med det förslag, som utskottet nu önskar få af Riksdagen antaget.

Herr Staaff har här på ett så klart och tydligt sätt framlagt de skäl, som för utskottet varit bestämmande för de vidtagna ändringarna i Kungl. Maj:ts proposition, att jag här endast behöfver göra några antydningar. Den af Kungl. Maj:t föreslagna administrativa domsrätten har utskottet öfverflyttat på domstolarna, dessa institutioner, till hvilka vi alla sätta stor tillit.

Vidare har bestämmelsen om, att en administrativ myndighet skulle äga rätt att under vissa förhållanden afgöra hvad som finge räknas till nödig beteshage för en jordägare, af utskottet slopats och betesrätten gjorts så fri, att jag icke kan se, att inskränkingar kunna göras i den dispositionsrätt till marken, som en jordägare kan vara i behof af för betning af sina hemdjur.

Så fanns det äfven i den kungl. propositionen bestämmelser, enligt hvilka en administrativ myndighet skulle kunna under obegränsad tid förbjuda jordägaren att disponera sin skog, utan att denne ens finge tillfälle få befogenheten af en sådan åtgärd pröfvad af domstol. Vidare voro bestämmelserna om rättighet för vederbörande myndigheter att i vissa fall inskrida affattade i sådana ordalag, att jag däri såg ett hinder för förslagets framgång. Dessa bestämmelser hafva, såsom herrarne hört förut i dag, ändrats och gjorts så lena som möjligt, utan att man därför behöfver riskera, att lagen skall blifva alldeles ineffektiv. Med ett ord, efter den bearbetning och den ändring, som Kungl. Maj:ts proposition undergått i utskottet, kan jag icke finna annat, än att, om man vill ha en lag, som skall vara det icke endast till namnet, utan äfven till gagnet, utskottets förslag något så när innebär den rätta medelvägen. Jag tror, att bestämmelserna nu äro sådana, att de å ena sidan skydda alla dem, som ha, om jag så får säga, lagen inskrifven i sina hjärtan, för godtycklighet från lagens handhafvares sida, och å andra sidan lämna en tillfälle till att icke stå absolut rättslös inför dem, som på detta område göra sig skyldiga till verkligt stora och

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.*

(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.

svåra synder, hvilkas följder icke hårdast drabba dem själfva, utan oskyldiga efterkommande.

(Forts.)

En ärad talare, herr Eriksson i Elgered, slutade sitt anförande med, om jag rätt uppfattade honom, att råda alla de vankelmodiga i denna fråga att rösta mot utskottets förslag. Jag har först och främst icke den ställning, att jag kan råda denna kammare; icke heller har jag några speciella insikter eller någon så stor erfarenhet i dessa saker, att jag anser mig härtill berättigad. Men med den lefvande öfvertygelsen jag har, att Sverige äfven i detta fall är i fara, beder jag vördsamt få hemställa till de vankelmodige att något närmare tänka på, huruvida de icke skulle kunna understödja utskottet i dess bemödanden att här söka åt ett framtida Sverige rädda en af de nationella rikedomskällor, detta fattiga land äger.

På denna grund, herr talman, skall jag be att få yrka bifall till utskottets förslag.

Häruti instämde herrar *Vahlquist, Gustafsson* i Mjölby, *Biesèrt, Segerdahl, Almquist, Natt och Dag, Reuterskiöld, Månsson, Trapp, Pantzarhielm, Olsson* i Viken, *Fredholm, Tamm, Dahm, Hellman, Svensson* i Olseröd, *Ohlsson* i Halmstad, *Hazén, Risberg, Sandquist, Hjärne, af Callerholm, Nordin, Lindgren* i Örebro, *Centerwall* och *Johansson* i Mölltorp.

Herr Jansson i Djursåtra: Efter de många instämmanden, som gjorts i den siste ärade talarens anförande, finnes det gifvetvis ingen förhoppning för den, som uttalar en annan och afvikande mening, att kunna inverka på kammarens beslut. Ty det synes mig uppenbart, att majoriteten är benägen för utskottets förslag. Men äfven om man i en sådan fråga som denna måste finna sig i att tillhöra minoriteten, kännes det dock såsom en bjudande plikt att vid detta tillfälle få uttala de betänkligheter, man i alla fall kan hafva mot förslaget.

När det gäller lagstiftningar och i synnerhet en lagstiftning, som ingriper så djupt på privaträttens område som denna, har man rätt att fordra, att lagen blifver så tydlig och klar, att den, som skall efterleva lagen, har klart för sig, att han icke i god tro öfverträder den. Jag sade nyss, att detta lagförslag grepe djupt in i privaträttsförhållandena, och det kan väl icke förnekas. Nu är här meningen att genom lagstiftning icke endast reglera huru stort omfång en jordägare har rätt att afverka af sin skog, utan äfven tillse, att han skall sörja för återväxten. Själfva saken är ju i och för sig icke att klaga öfver. Skogen spelar för vårt land och våra förhållanden en så stor roll, att vi böra göra allt hvad vi kunna för att stödja skogens framtida bestånd. Däremot har jag således ingenting att erinra. Men när det är fråga om att lagstifta och sätta förbud för öfverträdelser af lagen, bör man väl kunna hafva rättighet att fordra att få veta, *hvad* lagen menar i ett och annat

fall. Går man i sådant hänseende till § 1, kan jag för min del icke finna annat, än att bestämmelserna i denna paragraf äro oklara. Jag har visserligen hört utskottets ledamöter påstå, att de för sin del satt sig in i lagens anda och mening. Men lagen står naturligtvis kvar, när utskottets ledamöter äro borta, och det är väl *efter lagen* vi skola rätta oss och icke efter utskottsledamöternas subjektiva uppfattning. Det vore därför enligt min uppfattning bra, om utskottet såväl i ena som i andra fallet hade sökt definiera, hvad utskottet menade med öfverträdelse. Här står: »Å skogsmark, tillhörig enskilde, må ej afverkning så bedrifvas eller efter afverkningen med marken så förfaras, att skogens återväxt uppenbarligen äfventyras. Har sådan vanskötsel» etc. ägt rum, då inträffar ett ansvarsförhållande för den, som gjort sig skyldig därtill. Det hade väl då varit önskvärdt, att utskottet på något sätt i motiveringen gifvit den stora allmänheten, som skall efterleva denna lag, någon fingervisning om, hvad lagen menar med *öfverträdelse* i det ena eller andra fallet, då man ej får någon upplysning därom i själva lagen. Man har visserligen sagt, att det blefve skogsvårdsstyrelsens och uppsyningsmännens sak att närmare tolka och bestämma, hvad som menades med öfverträdelse, vanskötsel och vidtagande af vissa åtgärder däremot. Men finnes det då i denna lag någon föreskrift, om hvad skogsvårdsstyrelse har rättighet att besluta och bestämma? Nej, lagen lämnar ingen instruktion till skogsvårdsstyrelse om dess befogenhet, utan den hänvisar härutinnan endast till 4 § i förordningen angående skogsvårdsstyrelser. Där heter det i sista stycket: »Skogsvårdsstyrelse har att vid fullgörandet af sin uppgift ställa sig till efterrättelse det reglemente, som Kungl. Maj:t efter styrelsens förslag samt landstingets och hushållningssällskapets förvaltningsutskotts hörande, fastställer.» Visserligen skall detta reglemente fastställas, först efter det landstings och hushållningssällskaps förvaltningsutskott hörts. Men sedan fyller just Kungl. Maj:t genom ett särskildt reglemente de brister, som finnas i lagen. Dessa brister skola således afhjälpas genom Kungl. Maj:ts reglemente för skogsvårdsstyrelser. Sålunda ha vi då utsikt till, att alla de brister, som finnas i denna lag, skola af Kungl. Maj:t på administrativ väg utfyllas. Kungl. Maj:t skall således därvid icke rådgöra med Riksdagen, utan endast inhämta landstings och hushållningssällskaps förvaltningsutskotts yttrande. Jag vill fråga, huruvida det kan anses riktigt, att Riksdagen i fråga om tillämpningen af en så viktig lagstiftning som den förevarande icke skall hafva någon befogenhet att ens yttra sig. För min del får jag säga, att detta väckt en verklig förvåning. Jag har aldrig förut hört talas om, att Riksdagen lämnat från sig sin rättighet att deltaga i lagstiftning af en så viktig fråga som denna. Riksdagen har åtminstone förut alltid visat benägenhet för att tillsammans med Kungl. Maj:t få lagstifta äfven på det ekonomiska området. Men *här* är det fråga om att slå upp dörren för Kungl. Maj:t och erbjuda honom att taga hela

Angående
skogslagstiftning
m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

saken om hand. Denna lag berör ett viktigt liffsintresse för oss, men icke desto mindre vill man åt Kungl. Maj:ts godtycke öfverlämna tolkningen af densamma. För min del har jag ansett denna sak vara i hög grad anmärkningsvärd. Jag tycker, att herrarne åtminstone för några ögonblick böra tänka på detta förhållande. Nu kan ju ofta inträffa, att afverkning kan bedrifvas på olämpligt sätt och att med marken kan förfaras så, att såväl i ena som andra fallet skogsägarens förfarande kan anses klandervärdt. Då heter det, att om detta kommer till skogsvårdsstyrelsens kännedom, skall den anställa undersökning hos den jordägare, som möjligen gjort sig saker till någon försummelse eller öfverträdelse af lagen. Hvem skall verkställa denna undersökning? Jo, en skogsstyrelsens tjänsteman med biträde af två gode män. Dessa öfverlämna sedan besiktningsinstrumentet till skogsstyrelsen. Finner då skogsstyrelsen anledning att gå vidare för att få saken ordnad, skall den enligt 3 § först hemställa, huruvida det kan blifva en frivillig uppgörelse mellan skogsstyrelsen och den försumlige skogsägaren. Men om en godvillig uppgörelse icke då kan uppnås, skall saken hänskjutas till domstol, och då är det domstolen, som har att bestämma i saken. Nu vill jag fråga: hvad har domstolen för rättsgrund att döma efter? Har domstolen någon paragraf i denna lag, som den därvid kan åberopa? Jag vågar bestrida detta. Domstolen har då, så vidt jag förstår, i ett sådant mål som detta icke att hålla sig till annat eller mera, än blott hvad skogstjänstemannen vid syn på stället sökt och inhämtat. Det blir sålunda, mina herrar, synemännens subjektiva uppfattning, som lägges till grund för domstolens utsago och beslut, men icke en objektiv lagparagraf.

För min del hyser jag den meningen, att, när det är fråga om att lagstifta, det nödvändigaste icke är att blott få till stånd en lag, utan det viktigaste därvid är att denna lag på ett lyckligt sätt fyller ett gifvet behof. Ehuru jag villigt medgifver att det föreliggande lagförslaget har åtskilliga bestämmelser, som äro goda och förträffliga, har det på sätt jag antyd, äfven enligt min mening, stora brister och ger så stort spelrum för godtycke och subjektiv uppfattning, att jag af denna anledning icke kan vara med om att godkänna detsamma.

Jag skulle ha åtskilligt mera att anmärka, men då jag hoppas, att det kan gifvas anledning att återkomma till saken vid de respektive paragrafernas behandling, skall jag dröja därmed. Jag vill dock, då jag har ordet, särskildt framhålla ett par omständigheter i 12:e §.

När det gäller marks utläggande till beteshage, finns intet närmare stadgande därom, utan det står blott »till nödig beteshage». Jag vill då fråga utskottet: hvem skall bestämma, hvad som är »nödig» beteshage? Är det jordägaren? Då får lagen ingen effekt, ty då kunde han lägga ut hela hemmanets skogsmark till beteshage.

Är det åter skogsstyrelsen, som skall afgöra hvad som är »nödigt beteshage», då står ju jordägaren där alldeles rättslös.

Sedan heter det för öfrigt i sista stycket af samma paragraf, där det gäller försumpad skogsmark: »å försumpad skogsmark, där skogens tillväxt och återväxten uppenbarligen omöjliggöras af markens beskaffenhet och betäckning, äge denna lag ej tillämpning». För min del får jag säga, att jag tycker, att det där starka uttrycket »uppenbarligen omöjliggöras af markens beskaffenhet», icke är ett väl valdt uttryck. Skyldigheten för skogsägaren att plantera skog på sumpig mark kan innebära en ganska orimlig fordran, ty om det icke snart sagdt springer hvar människa i ögonen, att skogsplanteringen är förenad med de allra största svårigheter, kan ju sålunda skogsägaren blifva skyldig att plantera skog därstädes. Nog hade utskottet kunnat hitta på något mildare uttryck angående planteringsskyldighet å sumpiga skogsmarker.

Herr talman, jag finner mig af nu anförda skäl böra instämma med dem, som yrkat afslag å utskottets hemställan.

Herr Räf instämde häruti.

Herr Hammarskjöld: Herr talman! När man icke vill en sak, använder man ju alla medel för att hindra densamma, och så snart dessa medel äro lagliga, har man rätt därtill. Det har den sista talaren gjort. Han har försökt öfvertyga oss om, att lagen är så dålig, så oklar, att den skulle kunna gifva anledning till godtycke vid tillämpningen; därför kan han icke vara med om den. Jag vet icke, huru han tänkt sig, att en skogslag skulle vara beskaffad, som skulle kunna gälla för hela Sverige. Förmodligen skulle det gå till på det sättet, att han ville säga, att med vanskötsel menas i Norrland det och det, i Värmland det och det, i Östergötland det och det, i Halland det och det, i Skåne det och det. Hvad blefve det för en lag? För resten är det icke ens inom samma provins fullt lika förhållanden öfverallt, och det är absolut omöjligt att i en lag uppställa så klara detaljbestämmelser om hvad som menas med vanskötsel, att de icke skulle kunna tydas på olika sätt.

Jag anser för min del, att de ordalag, som utskottet har använt, äro mycket väl funna och att de verkligen äro betryggande. Ty så dålig tanke skola vi väl icke ha om oss själfva och om våra landsmäns sunda förnuft, att de icke kunna bedöma, hvad som menas med »uppenbar» vanskötsel.

Min granne till höger och hans medreservant ha icke velat vara med om några ansvarsbestämmelser. De vilja *ha* en lag, men de vilja *icke* göra den effektiv — d. v. s. de anse nog själfva, att den skall bli tillräckligt effektiv! Jag tror, att herr Lundell har allt för god tanke om mänskligheten. Han tänker för godt om den. Han yttrade bland annat, att hvar och en skogsägare inser ju själf fördelen af, att hans mark är skogbärande. Jag undrar om erfaren-

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

heten verkligen visar, att hvarje skogsägare inser den saken. Jag tror, att det icke är någon ibland oss, som icke kan intyga, att han sett motsatsen. — Det där är ungefär lika bra som det, som står i en reservation, som är framställd af en medlem i Första Kammaren, nämligen att vi icke skola skydda och förbättra våra skogar och taga vård om dem genom lagstiftning, utan vi böra bygga järnvägar, där sådana icke finnas, ty då skola skogsägarne genast blifva rädda om skogen och vidtaga alla möjliga åtgärder, för att den icke skall blifva förödd.

Jag har icke rest öfver hela Sverige, men jag icke rest så litet, och nog är det *min* erfarenhet, att hvar helst en järnväg blifvit framdragen genom skogstrakter, där ser man förödda skogar öfver allt, hvarest järnvägen går fram; och jag undrar, om det är någon af herrarne, som icke sett detsamma. På samma vis är det med omdömet om skogsägarne, att de skola själfva inse sin stora fördel af att taga vård om skogen. Nej, tyvärr, de inse det allt för litet; och det är just detta, som gör, att vi äro tvungna att ha en skogslag! Nu tycka somliga, att lagen är för sträng, och andra, att den är för litet sträng. Åtminstone tänker jag, att, om — såsom jag hoppas — representanterna för Gottland komma att yttra sig, de skola kunna intyga, att deras lag, som ju, hvad ansvarsbestämmelserna beträffar, är tämligen lika med den nu föreslagna, genom 9-årig erfarenhet där är befunnen vara för *svag*, så att landstinget själf föreslagit en skärpning i lagen. Jag tycker, att det är ett ganska godt skäl för att visa, att de nu föreslagna ansvarsbestämmelserna ingalunda äro för stränga. Hvem är det för öfrigt, som man är så öm om och så rädd om? Är det verkligen skogsägaren? Jag tror för min del, att det är skogsroffaren, skogssköflaren man är rädd om, och jag skulle vilja säga, att man är hård emot skogsägaren, och man är hård emot fäderneslandet, när man icke vill göra något för att bevara dess naturliga rikedom. När jag säger, att man är öm om skogssköflaren och hård mot skogsägaren, tänker jag särskildt på det förhållande, som råder på många trakter i vårt land, synnerligast norrut, där byarne äro skiftade på många delägare, att där äro skogsskiftena i allmänhet mycket långa och smala. Om nu ett skogsskifte, som är så där långt och smalt, blir på oförståndigt sätt sköfladt, hvem är det då, som mest får lida af det? Jo, det är grannen, som vill spara sin skog, ty där få vindarne fritt spelrum att fara illa med hans skog. Det är ett gammalt franskt ordspråk som säger: »le mieux est l'ennemi du bien», och det betyder på svenska, att det bästa är den värsta fienden till det som är bra. Det visar sig så ofta, att detta ordspråk besannar sig. Så visar det sig också i dag. Här finnas åtkilliga, som säga: ja, nog vilja vi ha en lag, men icke en sådan som denna. Den är icke bra. Nu ha vi väntat så länge; då vänta vi hellre, tills vi få en bättre. Härpå svarar jag: när vi ha väntat så länge — och vi ha ju väntat i 50 år — kan det då icke vara tid att taga denna lag! Icke har jag kunnat blifva

öfvertygad om, att de brister, som finnas i lagen, äro så väsentliga, att vi skulle äfventyra någonting, eller att vi skulle på det viset ådraga oss faror, svårigheter och olägenheter, som äro nämnvärda.

Man är så förskräckligt rädd för dessa straffbestämmelser. Jag tycker att det är egendomligt. Jag skulle vilja komma med en jämförelse, men den — liksom alla jämförelser — haltar, så att jag vill icke hålla så mycket på den. Jag ville emellertid säga: finns det någon *ärlig* karl, som är rädd för straffbestämmelserna rörande tjufnadsbrott? Hvarför behöfver då den, som vill taga vård om sin skog och icke vill sköfva den, vara rädd för ansvars- och straffbestämmelserna mot skogssköfving!

Nej, mina herrar, låtom oss ändtligen — jag vill icke säga göra ett försök att taga en lag — utan låtom oss taga *denna* lag, som de flesta af oss — det är jag öfvertygad om — anse skall blifva till verkligt gagn och välsignelse för landet! Om lagen i vissa hänseenden är för svag, så kan det hjälpas, ty vi ha, genom att taga en lag, lagt en *grund*, som vi sedan kunna bygga på. Ha vi *ingen* lag, kunna vi däremot ingenting göra, ty har man icke någon grund, kan man icke bygga ett hus. Låtom oss, mina herrar, antaga och gilla den grund, som med denna lag är lagd! Min öfvertygelse är, att den med tiden kommer att undergå förändringar i många hänseenden, och jag är öfvertygad om, att de förändringarne skola blifva förbättringar, men någon fara att antaga dem finnes icke.

Herr talman! Jag ber naturligtvis att få yrka bifall till det nu föredragna lagförslaget.

Herr Ström i Transtrand: Herr talman, mina herrar! Att den nu föreslagna lagen är synnerligen viktig, ha vi ju här hört från flere, jag kunde säga från alla håll, och ej heller jag kan jäfva det påståendet, utan jag instämmer af fullaste öfvertygelse i, att en lag i den riktning, som det här är fråga om, är en fråga af synnerlig vikt. Men oaktadt detta har jag dock mina betänkligheter mot ett och annat beträffande det föreliggande förslaget. Riksdagens skrifvelse af år 1896 innehåller, såsom herr statsrådet i början af debatten antydde, det uttalandet, att lagstiftningen borde vara sådan, att den, *utan att ingripa i den enskildes förfoganderätt öfver skogen*, endast ålade honom att efter afverkning af skog sörja för dess återväxt. Frågan är således, huruvida denna lag ingriper alltför mycket i den enskildes rätt. Mig synes saken sådan, att den enskilde skogsegarens intresse icke blifvit så tillgodosedt, som man kunnat hafva rätt att fordra. Den enskilde skogsägaren har exempelvis ingen rätt att direkt utse någon af de personer, som skola bestämma, huruvida han vanskött sin egendom eller icke. Detta synes dock ha varit en mycket viktig sak. När det är fråga om, att en nämnd eller jury skall yttra sig öfver, huruvida en förbrytelse föreligger eller ej, brukar ju hvardera parten ha rätt att utse någon eller några personer, som skola deltaga i frågans afgörande. Här har

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.

(Forts.)

skogsägaren enligt lagen ingen sådan rätt, utan han måste underkasta sig, hvad andra kunna bestämma med afseende på frågan, huruvida han begått någon förbrytelse eller ej.

Han har vidare ingen rätt att få någon godtgörelse, om han genom en långt utdragen rättegång blir förhindrad att fullgöra något åtagande, hvartill han förpliktat sig, exempelvis att leverera virke eller annat. Om rättegången pågått åtskilliga år och han sedan får rätt gent emot de åklagelser, som kommit till stånd, så har han visserligen rätt att få igen virket, men har icke rätt till någon godtgörelse eller ersättning för hvad han kan ha förlorat genom en sådan rättegång. Detta synes mig icke vara fullt rättvist. Om han nu skall vara utsatt för att blifva åtalad, borde han väl också ha möjlighet till den upprättelse, som han kunde hafva fog för.

Beträffande vidare de straffpåföljder, som äro stadgade, så synas dessa vara tydliga, ja, alltför tydliga. Här har klandrats, att hvad han skulle straffas för icke är tydligt angifvet. Detta kan vara sant, men om det skulle vara brist i det fallet, så synes mig åtminstone straffpåföljderna vara tydliga, ja, alltför tydliga. Skogsägaren skall straffas med böter, såvidt han har något att böta med. Har han ingenting att böta med, skall han sättas in på häkte. Mig synes det ha varit tillräckligt, att, om man tagit ifrån honom all hans egendom, han åtminstone skulle sluppit att komma in på fängelse, därför att han varit nödsakad att använda något, som andra ansett, att han icke haft rätt att använda, oaktadt det var hans egendom. För några dagar sedan framhölls med eftertryck i kammaren, särskildt från ett håll, huruledes en inskränkning i bolagens jordförvärf skulle vara ett alltför stort ingrepp i de enskildas rättigheter, då dessa ej skulle få sälja sina jordbruksfastigheter till bolag, som möjligen betalade bäst, samt huruledes ingen lagstiftning kunde hindra den enskilde från att begå dumheter. Men hvad skall man då säga om en lag, som straffar den enskilde med både böter och fängelse för det han nödgats använda sin egendom på sätt, som andra anse vara misshushållning. Här om någonstädes måste väl detta ingripande vara för starkt. Om den enskilde förbjödes att använda sin egendom samt, därest han det gör, han skall åläggas kostnader för att återställa hvad han af sin egendom för sin utkomst nödgats använda, synes mig detta vara tillräcklig straffpåföljd utan fängelse eller böter.

Det är visserligen sant, att § 1 kanske borde vara tydligare med afseende på hvilka skyldigheter den enskilde skogsägaren skulle hafva, men af hvad som här af flera talare förut framhållits har tydligt framgått, huru svårt det är att skriva en lag, som innehåller noggranna bestämmelser för hvarje särskildt fall. När man nu ändå måste antaga något, torde man få lof medgifva, att genom de af utskottet vidtagna förändringarne i förslaget man dock har fått tämligen betryggande garantier för, att icke den enskilde skall

alltför mycket trakasseras i detta fall. Men beträffande återigen dessa straffpåföljder, som skulle drabba honom, synas de mig vara helt och hållet onödiga och öfverflödiga. Ty då han blir ålagd att sörja för skogens återväxt eller på annat sätt vidtaga åtgärder, så att skogens bestånd icke äfventyras, och då, därest han icke gör detta inom föreskrifven tid, detsamma utföres på hans bekostnad, synas icke några särskilda extra straffåtgärder vara nödvändiga.

På grund häraf och på grund af hvad för öfrigt här anförts, skall jag be att få yrka bifall till den af herrar Jansson och Lundell afgifna, vid utlåandet fogade reservation.

Herr von Friesen. Herr talman! Det kan tyckas, att vi stadsbor icke skulle hafva så stort intresse uti en sådan lag som den, hvilken nu här i kommaren behandlas. Men jag tror icke, att vårt intresse är så litet, att icke äfven ifrån vår sida något uttalande i frågan bör göras äfven af andra än dem, som varit medlemmar af utskottet.

Att skogarne äro för hela nationen af det största intresse, är väl icke af någon bestridt. För vårt lands materiella kultur finnes det knappt någon faktor, som i och för sig är så vigtig som just skogskötseln. Särskildt vårt lands finansiella ställning är däraf i hög grad beroende. Det är då icke underligt, att skogsfrågan måste intressera en hvar, äfven en hvar af oss, som ej sysselsätta oss med skogsskötsel.

Nu föreligger här en lag angående vården af enskilda skogar. Jag undrar visst icke på det motstånd, som reses mot en sådan lag, då de enskilde förut ha haft att förfoga öfver *denna* sin egendom, liksom öfver mycket annat af sin egendom. Jag säger, att jag undrar icke på detta motstånd. Men då lagen verkligen är i hög grad behöflig, måste man väl taga den, oaktadt sådant motstånd, hvilket alltid kommer att göras mot sådana lagar. För en hvar är det ju föga tilltalande att behöfva ingripa i den enskildes förfogande öfver hvad som enskildt tillhör honom, och det är därför klart, att det måste finnas ytterst starka skäl för att man skall gå med på en sådan lagstiftning. Men när man nu sett och hört och känner, huru med skogarne i vårt land under en lång tid förfarits, måste man erkänna, att det verkligen är ett *statsbehof*, att här något göres, och att det sålunda måste finnes en lag, som har denna rubrik: lag angående vård af enskilda skogar. Men skall det finnas en lag med denna rubrik, är det äfven nödvändigt att inskränka på den enskildes dispositionsrätt. Det *kan* icke hjälpas. Då måste man i alla tider äfven utsätta sig för motstånd mot en sådan lag, och det beror nu på en viss själföfvervinnelse att, trots detta motstånd, antaga lagen.

Nu är frågan den: gör man här för mycket? går man för bröstganges till väga nu första gången, när man kommer med en sådan lag? Jag för min del kan icke finna det. Lagbestämmelserna

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

Angående
skogslagstift-
ning m. m.

(Forts.)

äro redan i den kungl. propositionen med förstånd och klokhet afvägda, och utskottet har gjort sitt till för att få dessa bestämmelser ännu bättre preciserade, ännu bättre aftrubbade, ännu bättre garanterande mot godtycke och mot alltför starkt ingripande i den enskildes förfoganderätt. Ja, man har talat här om *godtycklighet*. man har sagt, att den enskilde skulle genom denna lag kunna bli utsatt för godtycke. Men då förhållandena i förevarande hänseende äro så olika i olika delar af vårt land, så blir det nödvändigt att hafva olika bestämmelser på olika håll; och det finnes då ingen annan möjlighet än att åt särskilda funktionärer i särskilda landsändar, åt särskild sakkunskap öfverlämna att bestämma, hvad som för dessa landsändar särskildt kan i detta fall vara af nöden.

Nu är det sant, och jag tror, att den ärade talaren på dala-bänken antydde det, att man kunde önska, att dessa skogsvårdsstyrelser åt hvilka bestämmanderätt sålunda öfverlämnas, vore på lämpligare sätt sammansatta. Men äfven i det fallet har utskottet ju gjort ett försök till förbättring, därigenom att dessa *kommunala* skogsvårdskommittéer ha af utskottet blifvit införda. Dessa skulle samverka med *länens* skogsvårdsstyrelser i fyllandet af deras upp-gifter; och dessa kommunala skogsvårdskommittéers sammansättning är ju sådan, att visserligen skogsvårdsstyrelsen för länet skall utse en representant. Men de två öfrige representanterna i den kommunala skogsvårdskommittén skola utses af kommunalstämman enligt den grund, som för utseende af gode män vid lagskifte är stadgad, d. v. s. att de utses af *alla* hemmansegare inom kommunen hvilka alla vid detta val hafva *en* röst. Där får man ju in den mindre hemmansägarens deltagande i skogsvårdsstyrelsen på ett sätt, som är synnerligen tilltalande. Det är åtminstone ett *försök*, som utskottet gjort här i syfte att motverka de kanske förefintliga bristerna uti skogsvårdsstyrelsernas sammansättning.

Vidare har ju lagen sökt skydd mot godtycklighet genom att starkare precisera en viss bestämmelse. Det är detta ord »*uppenbarligen*» i 1 § på hvilket jag lägger mycket stor vikt, i synnerhet sedan jag hört den tolkning, som i allmänhet af jurister gifves åt detta ord »*uppenbarligen*», när det i lag förekommer. Det är endast, när skogens återväxt »*uppenbarligen*» äfventyras, d. v. s. då ingen, som har reda på dessa saker, kan hysa tvekan om, att återväxten äfventyras, det är *endast då*, som skogsvårdsstyrelsen äger att ingripa. Vidare och icke minst har utskottet sökt gifva för den enskilde mycket mer betryggande former vid lagens handhafvande än hvad Kungl. Maj:ts förslag gjort. Det är nu *laga domstol*, som skall döma och icke en administrativ myndighet; det är *laga domstol*, med den invuxna känsla af domareansvar, som en sådan myndighet har, hvilken enligt utskottets förslag, skall afgöra frågan.

Slutligen kan jag icke anse, att här förkommande straffbestämmelser äro för hårda. Dessa straffbestämmelser, böter och eventuelt fängelse, äro icke straffbestämmelser för sådana, som i allmänhet

öfvertråda lagens föreskrifter, utan de äro straffbestämmelser för dem, hvilka öfvertråda de *förbud*, som domstol på grund af lagen i laga ordning utfärdad. Det är således endast när af domstol meddeladt förbud öfverträds, som denna straffpåföljd skulle ifrågakomma. Och jag frågar er, mina herrar, hvad skall det tjäna till, att domstolen har rättighet att gifva förbud, om icke på förbudets öfverträdande straff skall följa? Då är det ju icke värdt att tillerkänna domstolen denna rätt.

*Angående
skogslagstiftning m. m.
(Forts.)*

Jag kan således icke se annat, än att denna lag, visserligen icke är fullständigt sådan som man skulle kunna önska den ifrån olika håll, men dock sådan, att den bör antagas. Och huru skall man för öfrigt kunna begära, att ett första försök till lagstiftning på ett område skall vara fullkomligt?

Jag tror ej heller, att lagen genast skall kunna åstadkomma en så ofantligt kraftig verkan, jag tror icke, att man i det fallet får hysa några öfverdrifna förhoppningar. Därtill är lagen alltför mjuk enligt min tanke, men lagen är en klokt och förståndigt lagd *grund* för en blifvande lagstiftning. Vi skola hoppas, ja vi kunna vara vissa om, att våra efterträdare i lagstiftning skola vara minst lika kloka som vi, så att icke heller de skola antaga någon öfverilad och förhastad bestämmelse, någon bestämmelse, som icke skulle vara till gagn för landet.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till den första föredragna paragrafen.

Med herr von Friesen förenade sig herrar *Mallmin, Pettersson* i Södertelje, *Höjer, Beckman, Johansson* i Öija, *Nyström, Moll, Åkerlund, Byström, Bergström, Persson* i Arboga, *Hammarström, Johansson* i Jönköping, *Bergendahl, Thylander, Berg* i Göteborg, *K. G. Karlsson* i Göteborg, *Larsson* i Lund, *Andersson* i Västra Nöbbelöf, *Hedlund, Broström, Gustafsson* i Sjögesta, *Ernst Carlson, Brodin, Ahlstrand, Kvarnzelius, Persson* i Borrby, *Ljunggren, Gunnarsson, Lindvall, Lindgren* i Islingby, *Collvin, Jansson* i Bråten, *Forssell, Lund, Lindblad, Bökelund, Darin, Zetterstrand, Ekholm, Larsson* i Presstorp och *Andersson* i Bråborg.

Herr Broander: Herr talman! Jag har begärt ordet hufvudsakligen på grund af en reservation, som finnes bifogad utskottets betänkande i denna fråga, däri yrkas, att de nuvarande bestämmelserna i den gällande gottlandslagen, som röra åtgärder för återväxtens befrämjande, skulle upphävas och i lagen införas nya, af reservanterna föreslagna bestämmelser. Jag tillåter mig att protestera mot detta yrkande.

Som af Kungl. Maj:ts proposition kan inhämtas, föreligger ett förslag till ny lag med stadgande om åtgärder till förekommande af skogens förödande å Gottland, öfverensstämmande med ett förslag, som af landstinget därstädes antogs 1901 och af Konungens befall-

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

ningshafvande i länet tillstyrktes. I denna nya lag finnas äfven intagna stadganden rörande åtgärder för återväxtens betryggande, och dessa stadganden äro betydligt strängare än de, som finnas i den nu gällande lagen; och de äro, så långt Gottlands säregna förhållanden det medgifva, också i öfverensstämmelse med skogskommitténs förslag till lag angående vård af enskildes skogar. Då det är min bestämda öfvertygelse, att dessa stadganden i den nya lagen på ett bättre sätt än de nu gällande betrygga återväxten på Gottland, och att de vålla skogsägarne mindre svårigheter, vågar jag uttala den önskan, att icke blott reservationen måtte af kammaren afslås, utan äfven att af Kungl. Maj:t, vid pröfning af nu föreliggande förslag till lag för Gottland, herrar Benedicks med fleres reservation icke må tillerkännas någon betydelse.

Medan jag har ordet, skall jag, med anledning af hvad herr Hammarskjöld yttrade, be att få säga några ord beträffande det nu föreliggande lagförslagets § 4.

På Gottland ha vi icke allenast en nioårig erfarenhet att åberopa oss på i detta fall, utan vår erfarenhet sträcker sig längre tillbaka i tiden ända till 1869, då den första gotlandslagen kom till stånd. Det har alltjämt förefunnits bestämmelser om förbud, ungefärligen öfverensstämmande med det kungliga förslagets stadgande i detta fall. Det är min öfvertygelse, att om denna lag kommer att antagas, det vid tillämpningen af densamma snart nog skall visa sig, huru nyttigt, ja, rent af nödvändigt ett dylikt stadgande om afverkningförbud är.

Det har anmärkts, att stadgandet om afverkning, om inskränkning i afverkningsrätten, icke skulle ha något med återväxten att skaffa.

Mot detta yttrande anser jag med fog kunna ställas det påståendet, att återväxten i många fall omintetgöres eller åtminstone betydligt försvåras, då afverkningen skett på ett sådant sätt, att man icke tagit vederbörlig hänsyn till de förhållanden, som på återväxten ha inflytande.

Framför allt är det sålunda af vikt, att vid afverkningen nödigt skydd beredes för bibehållande af markens fuktighet, äfvensom mot stormarnes skadliga inverkan å de späda plantorna och å den uppväxande ungsbogen.

Som sagdt, på Gottland har ett dylikt förbud förefunnits i lagen under hela den långa tid en särskild skogslag där varit gällande. Men vi ha aldrig förmärkt några olägenheter af lagen. Tvärtom har erfarenheten lärt oss, huru nyttigt och nödvändigt detta stadgande varit.

Likaså har man vunnit den erfarenheten, att själfva sättet för meddelande af dylika förbud icke varit tillfredsställande. Jag vill i detta sammanhang såsom min öfvertygelse uttala, att, om utskottets förslag i denna del nu blir antaget, det i tillämpningen skall komma

att visa sig, att det varit lyckligare om Kungl. Maj:ts förslag i stället blifvit antaget.

Till stöd för denna min uppfattning kan jag också åberopa erfarenheten från Gotland, där, som sagdt, bestämmelser ungefärligen öfverensstämmande med Kungl. Maj:ts förslag sedan länge varit gällande.

Det har visat sig, i synnerhet på de senare åren, att dylika förbud i många fall blifvit utfärdade. Däremot har det visat sig att *afverkningsförbud* endast i undantagsfall blifvit till verkligt gagn, på grund däraf, att, då förbudet blifvit meddeladt, hela det skogsområde, som detsamma omfattat, oftast redan varit afverkad. Denna olägenhet har man i det nya lagförslaget för Gotland sökt afhjälpa, därigenom att strängare bestämmelser blifvit införda. Man har gått så långt, att i trängande fall åt de besiktningmän, hvilka enligt lagförslaget skulle på skogsvårdsstyrelsens uppdrag genom besiktning utröna, huruvida en pågående afverkning är laglig eller icke, medgifva rätt att meddela ett interimsförbud, dock endast om besiktningmännen äro om åtgärden ense.

Det är visserligen så, att i fråga om skogsafverkningen på Gotland, det där gäller mycket små arealer i jämförelse med de områden, som kunna komma i fråga på fastlandet, men jag är öfvertygad om, att afverkningsförbud äfven där i allmänhet skulle komma att för sent delgifvas. Sant är ju, att genom stadgandet i 5 § denna olägenhet delvis är förminskad, då det där heter, att »förbud, som i 4 § sägs, må ock på begäran af skogsvårdsstyrelsen af öfverexekutor meddelas». Det blir nog den paragrafen, som i de flesta fall kommer att tillämpas.

Herr talman, jag har intet annat yrkande att göra än om bifall till lagförslaget i fråga.

Häruti instämde herrar von *Schéele* och *Larsson* i Bondarfve.

Herr Starbäck: Herr talman, mina herrar! Då jag dels är motionär i föreliggande fråga och dels anser den vara af en utomordentligt stor betydelse för hela vårt land, torde herrarne ursäktat mig, om jag under någon tid söker försvara min ståndpunkt i frågan.

Jag har, alltifrån det jag själf börjat tänka öfver skogsfrågan och under den långa tid, som jag varit i tillfälle att därom resonera med andra, ständigt haft klart för mig, att vid en lagstiftning härom man i främsta rummet måste betrakta frågan ur synpunkten af skogens vårdande och att hänsynen till skogsägarnes intressen bör komma först i andra hand, det må nu vara bolag, andra samfälligheter eller enskilde. En lag som afser skogsvård, måste naturligtvis vara byggd på 2 förutsättningar: för det första, att af skogen erhålles så stor afkastning som möjligt, och för det andra, att vid uttagandet af denna afkastning skogens återväxt, d. v. s. dess framtida räntabilitet, betryggas. Huruvida skall då

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

denna återväxt vara? Och huru skall den betryggas? Detta är den viktigaste frågan.

Enligt det föreliggande utskottsförslaget synes det mig vara stor fara för, att man i många fall skall söka betrygga återväxten genom *artificiella kulturer*. Det torde ju kunna vara fallet, att, hvad stora delar af södra och mellersta Sverige beträffar, dessa artificiella kulturer lyckas åtminstone så till vida, att en 20 à 30 års skog uppväxt. Men jag tror knappast, att erfarenheten ännu sträcker sig så långt att man med bestämdhet kan afgöra, om denna skog kvalitativt är af lika god beskaffenhet som den norrländska. Jag vill genast nämna ett exempel därpå, att motsatsen tvärtom torde vara fallet. I det land från hvilket mönstret är hämtadt till utskottets nu föreliggande förslag och äfven till den kungl. propositionen, nämligen Tyskland, där finna vi en utomordentligt långt drifven skogsvård. De allra härligaste skogsparker visa sig där för den resandes ögon. Men om tyskarne behöfva ett virke af viss beskaffenhet för byggnader eller andra anläggningar, som ställa större kraf på hållfastheten, då importera de detta virke från Norrland. Deras egen kvalitet är oduglig.

Nu är förhållandet att inom stora områden i Norrland åtskilliga försök blifvit gjorda med artificiella kulturer. Jag skulle kunna framdraga många exempel på, att sådana artificiella kulturer fullständigt misslyckats. De hafva endast i få fall lyckats, och äfven där är skogens ålder ännu så ringa, att man ingalunda kan veta om den kan äga bestånd och motståndskraft mot skadliga inflytelser vid stigande ålder. Ty det är icke detsamma att fem, tio eller till och med trettio år efter sådden afgöra skördens beskaffenhet som att afgöra den ethundra år därefter. Den kritiska punkten har ofta befunnits vara just omkring trettio år.

Jag har här ett bref från en forstligt bildad man, i hvilkens sällskap jag haft tillfälle att genomvandra stora skogsarealer. Af farhåga, att mitt minne möjligen kunde svika, skref jag och frågade honom, huruvida min hägkomst om återväxtens misslyckande vore riktig. Han konstaterar i brefvet, att jag har alldeles rätt: på mångfaldiga ställen har denna återväxt misslyckats. Men han säger: »Jag är fullkomligt öfvertygad, att å hvarje sådant kulturfält, hvarå sådd eller plantering utfallit dåligt, skall man finna fullt nöjaktigt förklaring på det usla resultatet.»

Ja, naturligtvis kan man så småningom, om man har tillfälle och råd att under en följd af år studera misslyckade kulturer, slutligen för hvarje fall komma till insikt om, huru denna kultur bort ske. Men tänka vi oss de stora vidderna i Jämtlands och Västernorrlands län kalhuggna och försöka att sedan med artificiell kultur föryngra skogen, torde det vara klart för hvar och en, att det icke finnes nödiga medel, som skulle kunna med tillfredställande resultat utgå för sådant ändamål.

Således torde jag kunna våga det påståendet, att den artificiella kulturen på intet som helst sätt kan motsvara de kraf, som vi böra ställa på skogens återväxt, hvarken i kvantitativt eller kvalitativt hänseende, för så vidt det gäller Norrland.

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)*

En annan fråga blir nu den: huru skola vi på lämpligaste sätt främja skogens naturliga återväxt? Jo, svarar man, genom kvarlämnande af fröträd. Ja, det är godt och väl. Men om man färdas fram genom trakter, där fröträd kvarlämnats, har man ofta nog funnit dem kullblåsta på marken, kanske ett eller två år, efter det kalhuggningen försiggått. Och för öfrigt är det icke alls säkert, detta sätt att gå tillväga. Det är icke så lätt, som mången tror, att utse lämpliga fröträd eller ens lämpliga fröbestånd. Man får välja väl och taga ganska många träd. Ty icke hvarje fullvuxen tall eller gran motsvarar de anspråk man har bestämd rättighet att ställa på trädet, för att det skall duga såsom fröträd. Och i alla händelser, om också fröträd på ett eller annat ställe skulle visa sig tillfyllestgörande, så måste dock genom antagande af en återväxtlag för de norrländska länen, det fallet inträffa, att dimensionerna så småningom komma att minskas och minskas. Vi komma sålunda ned till dessa dimensioner, som man i Belgien så omhuldat och som där användas till käppar, eller ned till de dimensioner, som nyss här talades om och i vårt land kallas för julgranar.

Jag har här en rapport från också en forstligt bildad man, som varit föreståndare för en stor revirsträcka i Norrland, såväl i Gefleborgs som Norrbottens län. Jag kan icke underlåta att, ehuru väl det är sent lidet, uppläsa densamma.

»I utskottets förslag innehåller »fundamental»-paragrafen 1 för det första: »å skogsmark, tillhörig enskilde, må ej afverkning så bedrifvas eller efter afverkning med marken så förfaras, att skogens återväxt uppenbarligen äfventyras.»

Hvad innebär nu denna bestämmelse? Jo, enligt mitt oföripliga förmenande, att intet hinder möter för skogsägaren att *totalt*, ned till hvarenda buske afverka sin skog, *ty ingen skogsman kan påstå, att å en sålunda afverkad mark återväxten »äfventyras».*

Således finner jag i lagen intet hinder för att *all* enskilde tillhörig skogsmark skulle kunna totalafverkas.

Men nu bestämmer samma § 1 för det andra: »Har sådan vanskötsel af skogsmark ägt rum, vare den, som låtit densamma komma sig till last, pliktig vidtaga de åtgärder, som för återväxtens betryggande äro erforderliga» — — d. v. s. sådd eller plantering, efter markens vederbörliga beredning därför.

Nu försummar skogsägare eller afverkare vidtagande af sådana åtgärder; »öfverenskommelse» med »vederbörande» att fullgöra sin skyldighet kan af skogsvårdsstyrelsen ej träffas, talan vid domstol har blifvit följd och skogsvårdsstyrelsen skall på den försumliges bekostnad verkställa åtgärderna för skogsåterväxten.

Därvid kommer säkerligen skogsvårdsstyrelsen i samma belä-

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

genhet som förut skogsägaren eller afverkaren, om de velat vidtaga några åtgärder, nämligen att ej kunna anskaffa plantor eller skogsfrö, ej heller nödiga arbetskrafter till kulturernas utförande.»

(Inom parentes vill jag tillägga, att för anskaffande af skogsfrö, som skulle lämpa sig för artificiell kultur i Norrland icke blott för stunden, utan för en öfverskådlig framtid, det skulle visa sig öfverstigliga svårigheter. För det första skulle det icke vara lämpligt att för skogsodling i Norrland använda frön, tagna från träd i södra Sverige. Det skulle blifva samma elände, som visat sig i södra Sverige med afseende på beskaffenheten af de skogar, hvilka uppdragits af tyska frön. Och för det andra, äfven om man skulle kunna få frön, utklängda i Norrlands skogar, förhåller det sig så, att, enligt hög beräkning, hvad tallen angår, hvar sjunde år är ett godt fröår och, enligt en mindre liberal beräkning, endast hvar tionde år. Använder man således tallen såsom fröträd, får man efter kalhuggning vänta 7 eller 10 år innan ett godt fröår inträffar.)

»Det är nämligen helt enkelt omöjligt att inom landet uppbreda ens $\frac{1}{5}$ af det skogsfrö, som, med beräkning af 100-årigt omdref, behöfves till sådd af det »ordinarie årshygget», 200,000 hektar,*) hvar till åtgå lika många kilogram skogsfrö — och införsel af utländskt frö är genom tullagstiftningen nästan omöjliggord. Skulle plantering tillgripas, finnas ej inom landet plantskolor för ens en 100-del af »hyggets» areal och kunna ej heller för årtionden åstadkommas. — — —

Och hvilka skogsbestånd tillförsäkras landet genom utskottets förslag? Bara ungsogar, om ens sådana kunna åstadkommas! Och hvad reventy skulle dessa kunna lämna? Säkerligen ej de c:a 250 millioner kronor, hvilken summa vi hittills kunnat årligen uttaga ur våra skogar genom att *öfverafverka* dem.

Nu uppträda en mängd »förståsigpåare» med teorier om de korta omloppstidernas ekonomiska fördelar, åberopande därvid (Sörensen) t. ex. uppdragande af »käppämnes»-skogar i Belgien och hos oss t. ex. priset på julgranar, 1: 50 per styck. Ja bevars; ställ vår skogsproduktion på den båsen och vi få, med ett 20-årigt omdref, ett årshygge om 1 million hektar. Med beräkning af endast 1,000 15-åriga granar per hektar, skulle detta gifva 1 milliard julgranar till låtom oss säga 1 krona per styck, således en milliard kronor!! Tänk hvilken utmärkt affär!!, som skulle, äfven med mångdubbelt högre kulturkostnader än nu, bära sig förträffligt — om det funnes afnämare till julgranarna såsom till käpp-ämnen från några hektar skogsmark i Belgien!!

Förslaget i öfrigt, med alla dess bestämmelser om skogsvårdsstyrelser, med dess tjänstemän och dessas ingripande öfverallt vid den allra minsta skogsafverkning, skulle gifva upphof till trakasserier, stämningar till domstol och förvecklingar utan all like, och blefve

*) Landets skogsareal cirka 20 millioner hektar.

nog med den lagen ganska snart, som med så många andra af våra lagar och författningar, att den blefve en död bokstaf utan den ringaste lättnad för våra skogar.

Angående
skogslagstift-
ning m. m.
(Forts.)

En dimensionslag, åtminstone för Norrland, kan däremot i någon mån hindra skogsförödelser, men borde den då, äfven den nu för en del däraf och Särna socken gällande, bestämma *betydligt högre minimidimensioner*, hvarjemte afverkningen af »undermåligt» virke under *förevändning* af skogsvårdsåtgärd genom *verkande kontroll måste förekommas*.

De *enda verkliga* botemedlen, jag ser mot ödeläggelsen af våra skogar samt för bibehållande af deras produktionsförmåga af *grofve virke* — villkoret för hela vår ekonomiska existens och tillvaron af vår så kallade modernäring, hvilken, särskildt hvad Norrland och äfven delar af landet i öfrigt beträffar, aldrig kan tänkas äga bestånd utan bidrag, och därtill *rikliga sådana*, från skogen — äro en lag, i ungefärlig öfverensstämmelse med herr Lindhagens, märkvärdigt nog af utskottet ej alls beaktade motion, hvilken ålade *större skogs-egendomars innehafvare, »träförädlare» verk, grufbolag m. fl. att sköta sina skogar efter af »vederbörande» myndighet fastställda planer för uthålligt skogsbruk, lämpade efter skilda ortsförhållanden.*

Det är ju ett ganska intressant dokument från en person, som under snart 50 år ständigt haft att syssla med skogen och haft dess väl för ögonen. Såsom herrarne finna, kritiseras på ett mycket bestämdt sätt det nu föreliggande lagförslaget. Äfven dimensionslagen anses ju icke tillfyllestgörande, utan att andra bestämmelser än de, som hittills gällt, blifva träffade.

Det torde också vara svårt nog att afgöra, huru en dimensionslag kan komma att verka. Ty förhållandet är ju icke blott det, att olika trakter af vårt land erfordra olika bestämmelser uti ifrågasvarande afseende, utan också det, att de föremål, om hvilka vår diskussion för närvarande rör sig, äro af tvenne olika slag. Tall och gran äro nämligen tvenne från hvarandra ganska väsentligt skilda arter; de hafva ytterligt olika lifsbetingelser, och kampen för tillvaron gestaltar sig för hvardera af dem på helt olika sätt. Om därför, såsom jag hoppas, Riksdagen beslutar en skrifvelse till Kungl. Maj:t i den riktning, som angifves i herr Olofssons i Diger-näs reservation, skulle jag gärna se, att regeringen, då den i följd däraf vidtager erforderliga åtgärder, ville fästa sin uppmärksamhet på, huruvida någon möjlighet förefinnes att i ett blifvande lagförslag skilja mellan tall och gran. Jag vill nu blott i korthet framhålla, hurusom granens reproduktion och spridning försiggår mycket lättare än tallens. Granens fröar återkomma mycket oftare, och dessutom kan man beräkna, att granen i allmänhet lämnar tjugu gånger mer frö än tallen. Vidare förefinnes uti själfva rot-systemet hos dessa båda olika trädslag en väsentlig skillnad, som är till granens fördel, och slutligen, hvilket måhända är det allra viktigaste, är gröningsförmågan hos granfröna betydligt större än

Angående
skogslagstift-
ning m. m.

(Forts.)

tallfrönas; de gro nämligen betydligt lättare än tallfröna och det dessutom äfven på sådana marker, där tallfrön ej gärna gro.

Hvarför jag, mina herrar, har velat i en *dimensionslags* antagande se den räddande åtgärden för våra skogar, beror naturligtvis på de förhållanden, hvilka jag under åtskilliga år haft för ögonen i norra Helsingland, där kusttrakterna snart nog äro så godt som kalhuggna. Jag kan i sammanhang härmed icke underlåta att fästa uppmärksamheten på en sak, som är ägnad att väcka stor förvåning, nämligen att man, när man talar om skogar, speciellt om skyddsskogar, totalt förbiser, att dylika äro behöfliga lika så väl mot hafvet som mot fjällen och flygsandsfälten. Ty om kusttrakternas skogar ödeläggas och vinden får fritt spelrum inåt landet, är det ju tydligt, att vi uti dessa norrländska kusttrakter kunna få ett nytt Bohuslän. Där har, såsom herrarne finna af de i min motion anförda siffror, under de sista tio åren pågått en sköfving af småvirket, hvilken verkligen är ägnad att stämna en vemodsfyllt. Om man icke snart stiftar en lag, som effektivt förmår att skydda den växtkraftiga ungskogen, få vi nog ingen nytta af en återväxtlag, hvilken då icke är i stånd att bevara skogen.

Jag ber att härvid få hänvisa herrarne till att noga betänka det anförande, som min kamrat på norrlandsbanken, herr Öhngren, nyss hade. Det är alldeles tydligt, att faran för afverkning af den lifskraftiga ungskogen blir allt större och större, dels till följd däraf — jag vill understryka detta — att flottningsavgifterna blifva lägre — detta har naturligtvis den verkan, att småvirket får förmåga att bära transportkostnaden från de högre belägna platserna ned till hafvet — och vidare till följd däraf, att åtskilliga industrier blomstra upp inne i landet och således på nära håll kunna taga sitt råmaterial, nämligen småvirket.

Hvarför jag slutligen vill hålla på en dimensionslag har följande grunder:

1:o skyddar en dimensionslag den uppväxande ungskogen, som man väl må kalla för ett af de viktigaste momenten i vårt framtida näringslif;

2:o sörjer den för återväxten på det naturligaste och billigaste sättet, ty de millioner träd, som genom denna lagbestämmelse få stå kvar under årtionden och upprepade gånger strö sina frön öfver marken, de lemna en mycket rikare sädd, än hvad människobarnen kunna klänga ur de kottar, de hopplockat;

3:o genom att de friska och växtliga ungräden fredas under sin uppväxt tvingas man att mera tillgodose sitt behof med och vända uppmärksamheten på de skadade och sjuka, som böra borttagas och hvilkas borttagande den nu föreslagna dimensionslagen icke alls förhindrar.

Dessa tre synpunkter äro grundprinciperna i hvarje rationell skogsvård.

Under sådana förhållanden, herr talman, är det ju naturligt, att jag haft ganska svårt att bestämma min ställning i förhållande till det föreliggande lagförslaget. Emellertid måste jag äfven nu instämma med min vän, herr Öhngren i hans anförande. Jag kan icke taga på mitt ansvar att här rösta nej, ty det är ju på många framstående kännare vittnesbörd om öfriga delar af landet, som detta förslagsdokument stöder sig.

*Angående
skogslagstift-
ning m. m.*

Men jag tillåter mig äfven anhålla hos kammarens ledamöter, att, om — såsom jag hoppas — votering kommer att ske angående det skrivelseförslag, som herr Olofsson i Digernäs i sin reservation framställt, de må väl betänka den röst, de då afgifva. Ty det är sannerligen fara i ett dröjsmål. Och hvem vågar påstå, att för de norrländska vidderna denna återväxtlag är tillfyllestgörande? Jag hoppas därvid på den välvilja, som skiner fram i utskottets afslag på motionerna, liksom jag äfven tillåter mig att så tolka de instämmanden, som kommit herr Trolles anförande till del, att dessa gällde icke blott hans yrkande om denna lags antagande, utan äfven hans yttrande om den tvekan han själf hyst att, då det gällde de norrländska länen, sälla sig till majoriteten.

Med herr Starbäck förenade sig herr *Kronlund*.

Som flere talare anmält sig för yttrandes afgifvande, men tiden nu var långt framskriden, uppsköts den vidare behandlingen af ifrågavarande utlåtande till kl. 7 e. m., då detta sammanträde enligt utfärdadt anslag skulle fortsättas.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 4,8 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.